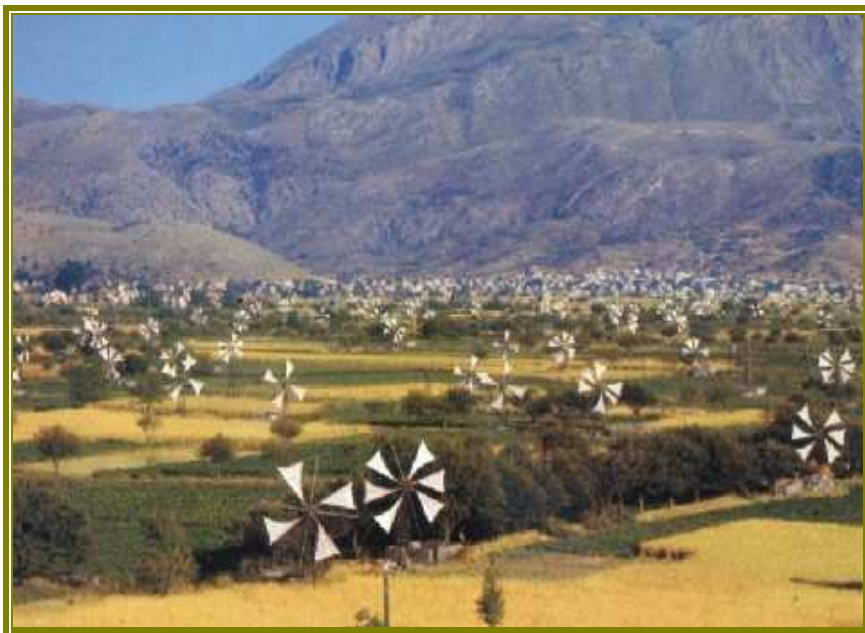

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**ΘΕΜΑ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ
ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ
ΛΑΣΙΘΙΟΥ**

ΟΝΟΜΑ: ΔΕΜΕΤΖΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
ΕΝΟΤΗΤΑ 1.....ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	σελ. 4
1.1 ΟΙΚΙΣΜΟΙ	σελ.5
1.2 ΧΛΩΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑ	σελ.9
1.3 ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ (ΧΩΝΟΣ)	σελ.11
1.4 ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΙ	σελ.12
ΕΝΟΤΗΤΑ 2.....ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	σελ.13
2.1 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	σελ.14
2.2 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	σελ.14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
ΕΝΟΤΗΤΑ 1.....ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	σελ.16
ΕΝΟΤΗΤΑ 2.....ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	σελ.17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
ΕΝΟΤΗΤΑ 1.....ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΛΞΗΣ	σελ.18
1.1 ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΧΑΥΓΑ	σελ.18
1.2 ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΝΗΣΙΜΟΥ	σελ..19
1.3 ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΙΜΝΑΚΑΡΟΥ	σελ.19
1.4 ΔΙΚΤΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟ	σελ.20

ΕΝΟΤΗΤΑ 2...ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΛΞΗΣ	σελ.23
2.1. ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ	σελ.23
2.2. ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	σελ.23
2.3. ΚΡΗΤΙΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	σελ.24
2.4. ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΒΙΔΙΑΝΗΣ	σελ.24
2.5. ΜΟΝΗ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΕΝΙΑΣ	σελ.24
2.6. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	σελ.25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1.....ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ	σελ.26
1.1 ΛΑΣΙΝΘΟΣ	σελ.26
1.2 ΒΙΛΑΕΤΙ	σελ.29
1.3 ΑΡΓΟΥΛΙΑΣ	σελ.30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1.....ΤΥΠΟΙ- ΜΟΡΦΕΣ	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	σελ.32
1.1 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.32
1.2 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.32
1.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ- ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.32
1.4 ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.32
1.5 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.33
1.6 ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ- ΟΡΕΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.33

1.7	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	σελ.33
1.8	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.33
1.9	ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.33
1.10	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.34
1.11	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ	σελ.34
1.12	ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.34
ΕΝΟΤΗΤΑ 2.....ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΠΟΥ		
ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΟΥΝ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		σελ.35
2.1	ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.35
2.2	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.38
2.3	ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.38
2.4	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ- ΟΡΕΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.40

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ σελ.41

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Οροπέδιο Λασιθίου είναι ένα από τα πιο ορεινά μέρη της Κρήτης. Αποτελείται πλέον από 16 μικρά χωριά με λιγιστούς κατοίκους ενώ μερικά αρχίζουν ήδη να ερημώνουν. Αποφάσισα να ασχοληθώ με αυτό το θέμα γιατί πιστεύω ότι είναι από τα μέρη που μπορούν συμβάλουν δυναμικά στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου αν γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες. Η ανάπτυξη διάφορων μορφών τουρισμού μπορεί να αποφέρει κέρδη στον αλλά και την ανάδειξη του πολιτισμικού πλούτου του τόπου. Αυτό προσπαθώ να αποδείξω παρακάτω βάση μιας μικρής έρευνας που έκανα με την βοήθεια των κατοίκων και των τοπικών φορέων.

Η εργασία αποτελείται από πέντε κεφάλαια και το κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει ενότητες. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύω τα γεωγραφικά και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του οροπεδίου Λασιθίου. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύω την οικονομία του οροπεδίου καθώς και τα πλεονεκτήματα αλλά και τα μειονεκτήματα του τόπου. Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρω τους τουριστικούς πόρους δηλαδή τους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους τουριστικής έλξης. Στο τέταρτο κεφάλαιο ασχολήθηκα με τον τουρισμό στο οροπέδιο καθώς και με τις τουριστικές επιχειρήσεις που υπάρχουν. Τέλος στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύω ποιες μορφές του τουρισμού μπορούν να αναπτυχθούν στο οροπέδιο Λασιθίου.

Η έρευνά μου αποτελείται από ένα ερωτηματολόγιο το οποίο διανεμήθηκε στους επιχειρηματίες του τόπου δηλαδή στους κατόχους εστιατορίων, ξενοδοχείων και γενικά απάντησαν οι τοπικοί φορείς και εκείνοι που έχουν σχέση με τον τουρισμό. Οι απαντήσεις έχουν βγει σε ποσοστά και δίνονται σε γραφήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Τόπος με ρίζες στη μυθολογία που γέννησε τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό το Οροπέδιο Λασιθίου υπήρξε διαχρονικά τόπος συνάντησης φυλών και πολιτισμών, χώρος αντιπαράθεσης, συγκρούσεων και δημιουργικής συνύπαρξης λαών. Τόπος ευλογημένος στους αιώνες με φυσικό κάλλος, με ιστορία, πολιτισμό και λαογραφική παράδοση που δεν πρέπει να μένει στο περιθώριο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ο Δήμος Οροπεδίου Λασιθίου, ένας από τους οκτώ Δήμους του Νομού Λασιθίου, καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της δυτικής πλευράς του ορεινού συγκροτήματος της Δίκτης, συνορεύει ανατολικά με τους Δήμους Ιεράπετρας και Αγ. Νικολάου, νότια με το Δήμο Βιάννου, δυτικά με το Δήμο Καστελλίου και Χερσονήσου και βόρεια με τον Δήμο Μαλίων και την Κοινότητα Βραχασίου.

Το Οροπέδιο Λασιθίου σε υψόμετρο 850 μ. είναι το μεγαλύτερο της Κρήτης και το μοναδικό σε συνεχή ανθρώπινη εγκατάσταση καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Κατ' εξοχήν ορεινός ο Δήμος του οροπεδίου Λασιθίου αποτελείται από την ορεινή ζώνη και τρία οροπέδια. Είναι ο μόνος Δήμος που νησιωτικής περιφέρειας που δεν εφάπτεται σε κανένα σημείο με την θάλασσα, η οποία στο πιο κοντινό σημείο (Μάλια) απέχει σε ευθεία γραμμή γύρω στα 8 χλμ.

Περιβάλλεται από τις κορυφές Σελένα (1559 μ.) βόρεια, Αφέντη (1588 μ.) και Λουλουδάκη (1163 μ.) δυτικά, Σπαθί (2148 μ.) νότια, Καθαρό (1564 μ.) και Βαρσάμη (1545 μ.) ανατολικά.

Το Οροπέδιο Λασιθίου είναι ένα από τα μεγαλύτερα αιολικά πάρκα με τον χαρακτηριστικού τύπου ανεμόμυλο. Η ανθρώπινη εγκατάσταση στο Οροπέδιο φαίνεται να είναι πολύ παλιά δεδομένης της ύπαρξης του Δικταίου Άντρου πάνω από το χωριό Ψυχρό, όπου η παράδοση θέλει να ανατρέφεται ο Δίας. Κατά τη Μεσομινωική περίοδο αναπτύσσεται οικισμός στην τοποθεσία Παπούρα βορειοδυτικά του χωριού Λαγού, και την Υστερομινωική άλλος μεγάλος οικισμός στη θέση Πλάτη κοντά στο Δικταίο Άντρο.

Ο Α. Evans ανέσκαψε αρκετές οχυρές θέσεις στα υψώματα γύρω από το Οροπέδιο, τις οποίες χρονολογεί γύρω στα τέλη της Υστερομινωϊκής περιόδου

1.1. ΟΙΚΙΣΜΟΙ

Μέσα Λασιθι & Μέσα Λασιθάκι

Το Μέσα Λασιθι είναι το πρώτο χωριό που συναντάμε καθώς αρχίζουμε το κύκλο του Οροπεδίου. Μόλις μπούμε στο χωριό αριστερά είναι ο δρόμος που οδηγεί στο Μικρό χωριό Μέσα Λασιθάκι. Το Μέσα Λασιθι έχει 198 κατοίκους και το Μέσα Λασιθάκι 34 κατοίκους. Και τα δύο αυτά χωριά βρίσκονται πολύ κοντά στη Μονή Κρουσταλλένιας. Σημαντικό είναι ότι σε αυτό το χωριό ιδρύθηκε μια άτυπη σχολή εκκλησιαστικής ξυλογλυπτικής που λειτούργησε σχεδόν έναν αιώνα, από το 1850 έως το 1940.

Μερικά από τα αριστουργήματα κοσμούν σήμερα διάφορες εκκλησίες σε όλη τη Κρήτη.

Μαρμακέτο

Το χωριό πήρε το όνομά του από τον πρώτο οικιστή του, τον Μαρμακιώτη. Κατά μια άλλη εκδοχή, κοντά στο χωριό υπήρχαν λατομεία από όπου εξόρισαν τις μεγάλες πέτρες που χρησιμοποιούσαν για τις εισόδους και τα παραθύρια των σπιτιών. Οι ειδικοί τεχνίτες που διαμόρφωναν τις πέτρες αυτές ονομαζόταν "μαρμακέτες".

Εικόνα 1 Μαρμακέτο

Το Φαρσάρω, συνοικισμός του Μαρμακέτο, οφείλει το όνομά του στην πρώτη οικογένεια των Φαρσάρηδων που το κατοίκησε μετά το 1463.

Τζερμιάδω

Το Τζερμιάδω είναι η έδρα του σημερινού δήμου. Όπως και τα περισσότερα χωριά του Οροπεδίου, το όνομά του οφείλεται στους πρώτους οικιστές του. Βόρεια του χωριού βρίσκεται το όρος Σελένα.

Μέσα και γύρω από το χωριό βρέθηκαν αγγεία μεσομινωικής περιόδου, όστρακα, ρωμαϊκά νομίσματα και διάφορα άλλα μπρούτζινα αντικείμενα.

Σήμερα το Τζερμιάδω είναι το διοικητικό και οικονομικό κέντρο του Οροπεδίου. Λειτουργεί επίσης γηροκομείο, κέντρο υγείας και πνευματικό κέντρο.

Λαγού

Οφείλει το όνομά του στον πρώτο οικιστή του. Ανακαλύφθηκαν οικοδομικά λείψανα που σημαίνει ότι υπήρξαν οικισμοί γύρω από το χωριό με σπουδαιότερο την Παπούρα. Σύμφωνα με τον Άγγλο περιηγητή Paul Faure η πόλη Έρωνος ή Έραννος ταυτίζεται με την Παπούρα που είχε πολλούς ναούς και ιερά.

Πινακιανό

Είναι από τα νεότερα χωριά του Οροπεδίου αφού για πρώτη φορά συναντάται στην αιγυπτιακή απογραφή του 1834..

Κάτω Μετόχι

Το όνομά του οφείλει στα μετόχια δηλαδή τους πρώτους οικισμούς του Λασιθίου στις αρχές του 16^{ου} αιώνα. Κοντά στο χωριό υπάρχει ο Χώνος από όπου αποχετεύονται τα νερά του Οροπεδίου.

Άγιος Χαράλαμπος (Γέρον το Μουρί)

Λένε ότι το όνομα Μουρί οφείλεται στην εδαφική έκφραση που παρουσιάζει η περιοχή. Εκεί συγκεντρώνονταν οι δημογέροντες της επαρχίας για να πάρουν αποφάσεις για σημαντικά θέματα που αφορούσαν τον τόπο.

Στην είσοδο του χωριού και απέναντι από το σημερινό νεκροταφείο βρίσκεται τμήμα του ιερού, παλιάς βυζαντινής εκκλησίας.

Πλάτη

Στο χωριό έγιναν ανασκαφές μετά από σύσταση του Έλληνα αρχαιολόγου Ε. Χατζηδάκη. Ανακαλύφθηκαν τρία οικοδομικά συγκροτήματα. Οι έρευνες σταμάτησαν, τα λείψανα των κτιρίων καταστράφηκαν και ο χώρος αποτελεί σήμερα καλλιεργήσιμο χωράφι.

Ψυχρό

Για το Ψυχρό λέγεται ότι έχει πάρει την ονομασία του επειδή βρίσκεται μια πηγή κρύου νερού στο χωριό.

Είναι το πιο γνωστό και το πιο τουριστικό χωριό του Οροπεδίου και αυτό οφείλεται στο σπήλαιο του Δικταίου Άντρου που βρίσκεται ένα χιλιόμετρο από το χωριό.

Μαγουλάς

Είναι ένα μικρό χωριό που πήρε το όνομά του εξαιτίας της θέσης του καθώς μοιάζει με το μάγουλο ενός ανθρώπου.

Καμινάκι

Το όνομά του οφείλει σε κάποιο καμίνι. Το Καμινάκι είναι ένα μικρό γραφικό χωριό με πολύ πράσινο. Στο χωριό επίσης βρίσκεται το τυροκομείο της Ενώσεως Αγροτικών Συνεταιρισμών Λασιθίου το οποίο παράγει προϊόντα υψηλής τεχνολογίας.

Αβρακόντες

Το όνομά του οφείλεται στον πρώτο του κάτοικο. Δυτικά του χωριού υπάρχουν λείψανα οικισμού ενετικής εποχής.

Στο χωριό υπάρχει ο δρόμος όπου μπορεί να ξεκινήσει κάποιος την ορειβατική διαδρομή για την κορυφή του Αφέντη στο Λιμνάκαρο, στο οποίο θα αναφερθούμε παρακάτω πιο αναλυτικά.

Κουδουμαλιά

Πήρε το όνομά του από το ομώνυμο φυτό. Το χωριό υπήρχε από το 1583 με 10 κατοίκους.

Εικόνα 2 Κουδουμαλιά

Άγιος Γεώργιος

Το χωριό πήρε την ονομασία του από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου που υπάρχει εκεί. Παλιά υπήρχε ένας οικισμός με το όνομα Αυγουστή ο οποίος αφανίστηκε από πανούκλα.

Επίσης υπάρχουν δύο μουσεία, του Ελευθέριου Βενιζέλου και το Κρητικό Λαογραφικό Μουσείο.

Άγιος Κωνσταντίνος

Είναι το τελευταίο χωριό του κύκλου και πήρε το όνομά του και αυτό από την εκκλησία που υπάρχει στο χωριό. Στην έξοδο του χωριού βρίσκεται η Μονή Κρουσταλλένιας και ανάμεσά τους το φαράγγι του Χαυγά.

1.2. ΧΛΩΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑ

Η χλωρίδα και η πανίδα του Οροπεδίου είναι πλούσια και ανήκει στις λεγόμενες *“Ζώνες Ειδικής Προστασίας”*.

Σύμφωνα με την Κοινοτική Οδηγία για την Οορνιθοπανίδα προβλέπεται η δημιουργία Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ, Special Protection Areas ή αλλιώς SPAs) σε κατάλληλες περιοχές ώστε να διασφαλισθεί η διατήρηση των πουλιών αυτών, όπως επίσης και των μεταναστευτικών πουλιών που διαχειμάζουν σε αυτές τις περιοχές και ιδίως εκείνες που έχουν αναγνωριστεί ως περιοχές διεθνούς σημασίας, δηλαδή οι υγρότοποι που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο Ραμσάρ.

Ζώνες Ειδικής Προστασίας στην Κρήτη (ΖΕΠ)

Στην Κρήτη έχουν καταγραφεί 22 Ζώνες Ειδικής Προστασίας που είναι βέβαιο ότι θα εγκριθούν σαν Ειδικές Ζώνες Διατήρησης του Δικτύου NATURA 2000:

1. Γραμβούσα – Ποντικονήσι
2. Λίμνη Αγιάς
3. Νησίδα Αγ. Θεοδώρων
4. Αγ. Δίκαιος

5. Φαράγγι Σαμαριά – Αγ. Ειρήνης
6. Όρος Κέδρος
7. Πρασσανό φαράγγι
8. Κουρταλιώτικο φαράγγι
9. Νοτιοδυτικός Ψηλορείτης
10. Φαράγγι Καλλικράτη – Αργουλιανό φαράγγι – Οροπέδιο Μανικά
11. Δάσος Ρούβα & Βρομόνερο
12. Νήσος Ντία
13. Όρος Γιούχτας
- 14. Κορυφή Λάζαρος (Όρος Δίκη)**
- 15. Κορυφή Κούπα (Όρος Δίκη)**
16. Αστερούσια – Κόφινας
17. Δυτικά Αστερούσια
18. Φαράγγι Σεληναρίου
19. Δυτική Θρυπτή – Φαράγγια Χα
20. Νησίδες Καβάλλοι
21. Νήσοι Διονυσάδες
22. Αισθητικό δάσος Βάϊ

Στη γλωρίδα του οροπεδίου περιλαμβάνονται κυρίως χόρτα, φρύγανα, και δασικοί θάμνοι. Υπάρχουν επίσης αρωματικά φυτά όπως μελισσόχορτο, ρίγανη, φασκόμηλο, χαμόμηλο, τίλιο, δάφνη μέντα, δυόσμος, φλισκούνι, λεβάντα, δεντρολίβανο, δίκταμο καθώς και άλλα φυτά που μπορούν να καλλιεργηθούν ή να φυτευτούν σε αυτό το υψόμετρο. Σε πιο ψηλό υψόμετρο υπάρχουν πρίνοι και πάνω από τα 1200 μ., που συνήθως έχει χιόνι, στην οροσειρά Δίκτυ υπάρχει το μοναδικό είδος σφενταμιού στη Κρήτη, το Κρητικό Σφεντάμι (*Acer Creticum*). Η πανίδα του Οροπεδίου είναι από τις πλουσιότερες στην Κρήτη και χωρίζεται στην άγρια, αυτή που ζει στα βουνά και στον κάμπο, και στην ήμερη που περιλαμβάνει τα ζώα που εκτρέφει ο άνθρωπος. Ο αριθμός των ειδών της πανίδας ξεπερνά τα 700 είδη. Υπάρχουν πολλά πτηνά όπως γυπαετοί, κοτσύφια, τσίχλες, κ.α. καθώς και ερπετά όπως φίδια, σαύρες, χελώνες κ.α.. Τα ζώα που εκτρέφουν οι κάτοικοι των χωριών είναι αρκετά αφού ένα μεγάλο μέρος είναι κτηνοτρόφοι. Τέτοια ζώα είναι τα πρόβατα. κατσίκες κ.α.

1.3 ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ (ΧΩΝΟΣ)

Ο χώνος είναι το μέρος όπου αποστραγγίζονται τα νερά που συγκεντρώνονται κατά τις περιόδους βροχοπτώσεων. Βρίσκεται στο δυτικό άκρο. Η αποστράγγιση των υδάτων γίνεται πολύ σιγά έτσι που το νερό μπορεί να παραμείνει πολλές ημέρες στο κάμπο.

Εικόνα 3 Αποστραγγιστικό έργο (Χώνος)

1.4 ANEMOMΥΛΟΙ

Το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο του Οροπεδίου είναι οι ανεμόμυλοι. Παλιά υπήρχαν πάνω από 10.000 μύλοι δημιουργώντας ένα πανέμορφο τοπίο μες στο καταπράσινο κάμπο.

Εικόνα 4 Ανεμόμυλος

Σε παλαιότερες εποχές οι ανεμόμυλοι βοηθούσαν τους αγρότες στην άρδευση και συντέλεσαν στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

Σήμερα ο αριθμός τους έχει μειωθεί σημαντικά εξαιτίας του εκσυγχρονισμού.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

ΧΩΡΙΑ	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001
ΑΒΡΑΚΟΝΤΕΣ	385	195
ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	781	554
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	167	175
ΑΡΓΥΡΟ ΝΕΡΟ	1	-
ΓΕΡΟΝΤΟΜΟΥΡΙ	88	80
ΚΑΜΙΝΑΚΙ	383	354
ΚΑΤΩ ΜΕΤΟΧΙ	135	86
ΚΟΥΔΟΥΜΑΛΙΑ	52	40
ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΕΝΙΑ	7	9
ΛΑΓΟΥ-ΠΙΝΑΚΙΑΝΟ	142	125
ΜΑΓΟΥΛΑΣ	107	89
ΜΑΡΜΑΚΕΤΩ	164	110
ΜΕΣΑ ΛΑΣΙΘΙ	235	198
ΠΛΑΤΗ	190	178
ΤΖΕΡΜΙΑΔΩ	1079	747
ΨΥΧΡΟ	183	212
ΣΥΝΟΛΟ	4348	3152

2.1. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Το μεγαλύτερο χωριό του Οροπεδίου είναι το Τζερμιάδω. Εκεί βρίσκονται όλες οι υπηρεσίες, ο δήμος, η αστυνομία, το κέντρο υγείας, το ταχυδρομείο κ.τ.λ.

Όλα όμως τα χωριά έχουν παραδοσιακά κτήρια και φυσική ομορφιά. Στο Τζερμιάδω και στον Άγιο Γεώργιο μόνο, υπάρχουν καφετέριες για τους νέους. Ο πληθυσμός των νέων μειώνεται κάθε χρόνο αφού οι περισσότεροι φεύγουν για την πόλη για σπουδές ή για εύρεση εργασίας.

2.2. ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Οι δρόμοι του Οροπεδίου είναι παλιοί και χρειάζεται προσοχή επειδή υπάρχουν πολλές επικίνδυνες στροφές. Υπάρχει πρόσβαση από τέσσερις πλευρές, εκτός των δρόμων που έχουν ανοιχθεί από τους κτηνοτρόφους και χρησιμοποιούνται κυρίως από τους κατοίκους των περιοχών.

Οι επισκέπτες του Οροπεδίου έρχονται είτε από τον Άγιο Νικόλαο ή από τον δρόμο του Ηρακλείου. Υπάρχουν και άλλοι δρόμοι που χρησιμοποιούν οι κτηνοτρόφοι όμως δεν είναι εύκολο να οδηγήσουν όσοι δεν τους ξέρουν.

Στο Ηράκλειο υπάρχει αεροδρόμιο και λιμάνι, η απόσταση είναι περίπου 1 ώρα και 30 λεπτά. Στον Άγιο Νικόλαο υπάρχει μόνο λιμάνι και η απόσταση είναι περίπου 1 ώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Η οικονομία του Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου, όπως έχει διαμορφωθεί, στηρίζεται βασικά στην κτηνοτροφία και γεωργία και λίγο στον Τουρισμό (ταβέρνες, ξενώνες). Στη Δίκτη βόσκουν χιλιάδες αιγοπρόβατα από ράτσες παμπάλαιες και τα προϊόντα τους, κρέατα και τυροκομικά, θεωρούνται από τα καλύτερα.

Ο κάμπος του Οροπεδίου Λασιθίου καλλιεργείται κυρίως με πατάτα, τη γνωστή λασιθιώτικη πατάτα, κηπευτικά (κολοκύθια, λάχανα, κουνουπίδια, ντομάτες, καρπούζια κλπ), όσπρια (φασόλια, κουκιά, αρακάς κλπ), σιτηρά (κριθάρι σιτάρι κλπ) και διάφορα δέντρα: αχλαδιές, μηλιές, καρυδιές, αμυγδαλιές, κερασιές, δαμασκηνιές κ.ά. Λείπει τελείως η καλλιέργεια της ελιάς και των εσπεριδοειδών λόγω του ότι το χειμώνα έχει πολύ ψυχρό κλίμα.

Το εισόδημα των αγροτών πλήττεται κατά καιρούς είτε από τα καιρικά φαινόμενα (πλημμύρες, πάγος, χαλάζι κ.α.) είτε από τις εισαγωγές αγροτικών προϊόντων στα θέρετρα της Κρήτης από άλλα μέρη.

Επειδή το Οροπέδιο Λασιθίου είναι εύφορο οροπέδιο, τα αγροτικά του προϊόντα είναι ναί μεν άριστης ποιότητας, όμως όνυμα και έτσι δεν πιάνουν καλή τιμή στην εγχώρια αγορά. Ο τουρισμός της Κρήτης τελειώνει την εποχή, Σεπτέμβριο-Οκτώβριο, που βγαίνουν τα λασιθιώτικα κηπευτικά (πατάτα, φασόλια, κολοκύθια κλπ).

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Το Οροπέδιο Λασιθίου είναι η πιο προνομιούχος περιοχή της Κρήτης, επειδή:

- 1) Είναι περιοχή φυσικού κάλους. Διαθέτει πλούσια και σπάνιας ομορφιάς δάση, φαράγγια, σπήλαια, οροπέδια, ποτάμια κλπ. Ο λόγος άλλωστε που εδώ διάλεξε η Ρέα να γεννήσει το Δία, ο Δίας να απάγει την Ευρώπη, ο Μίνωας να πάρει από το Δία τους νόμους κ.α.
- 2) Διαθέτει τη μεγαλύτερη, ομαλότερη και πιο εύφορη πεδιάδα της Κρήτης. Το Οροπέδιο Λασιθίου παράγει σχεδόν τα πάντα και είναι από τα ελάχιστα Οροπέδια που συνάμα διαθέτουν και πάρα πολλά υπόγεια ύδατα σε σχετικά μικρό βάθος. Μάλιστα κάθε χωράφι έχει και δικό του πηγάδι. Υπάρχουν επίσης οι καλούμενες λίνιες που από τη μια αποξηραίνουν το κάμπο και από την άλλη εμπλουτίζουν τη γη με φυσική λιπαντική ύλη και νερό.
- 3) Διαθέτει έναν από τους πιο μεγάλους και πιο πλούσιους σε πανίδα και χλωρίδα ορεινούς όγκους της Κρήτης, τη Δίκτη ή Λασιθιώτικα βουνά.
- 4) Διαθέτει την πιο πλούσια μυθολογία και ιστορία. Στο Οροπέδιο Λασιθίου γεννήθηκε και ανατράφηκε ο Δίας απήγε την Ευρώπη και γέννησε το Μίνωα κλπ κλπ. Στο Οροπέδιο Λασιθίου είχαν το κεντρικό αρχηγείο τους οι πρωτοκαπετάνιοι της Κρήτης: Καλλέργηδες, Χορτάτζηδες, Κόρακας, Βασιλογιώργης, Μπαντουβάς, Κρασαναδάμης κ.α. και εκεί έγινε η πιο μεγάλη μάχη για της ελευθερία της Κρήτης, η Μάχη Λασιθίου κ.α. Ο λόγος άλλωστε που ο νομός Λασιθίου είναι ο μόνος νομός που δεν έχει όνομα πόλης, αλλά περιοχής, του (οροπεδίου, επαρχίας) Λασιθίου.
- 5) Οι κάτοικοί του Οροπεδίου Λασιθίου έχουν πλούσια κτηνοτροφική και γεωργική εμπειρία και μάλιστα όχι σε μονοκαλλιέργεια, αλλά πολυκαλλιέργειας (πατάτας, κολοκυθιού, αχλαδιού, ελιάς....).
- 6) Τα γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα του θεωρούνται από τα καλύτερα της Κρήτης και όχι μόνο.
- 7) Είναι περιοχή που βρίσκεται δίπλα ακριβώς από μεγάλα τουριστικά θέρετρα και μεγάλα αστικά κέντρα: Μάλια, Ανάληψη, Χερσόνησος, Αγ. Νικόλαος κλπ

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

1) Το χειμώνα κάνει πάρα πολύ κρύο σε σχέση προς τα άλλα μέρη της Κρήτης και γι αυτό εκεί: α) Δεν καλλιεργείται η ελιά β) Τα κοπάδια φεύγουν και πάνε στα χειμαδιά. Βρίσκονται στις παράλιες τόσο του Λασιθίου: Χερσόνησο, Αγ. Νικόλαο, Μίλατο κλπ όσο και Ηρακλείου: Φαβριανά, Ανάληψη κ.α., γ) Οι γεωργοί φεύγουν και πάνε στα μετόχια (βρίσκονται στις ίδιες περιοχές με τα χειμαδιά) και εκεί καλλιεργούν ελιές.

2) Παράγει όνυμα γεωργικά προϊόντα και ως εξ αυτού, αν και παράγει τα καλύτερα σε ποιότητα, δεν πιάνουν καλές τιμές. Είναι κάτι που σήμερα αντιμετωπίζεται με τα θερμοκήπια και τα μηχανήματα αντιμετώπισης των παγετών.

3) Είναι περιοχή απομονωμένη, αν και απέχει ελάχιστα από τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της Κρήτης. Η απομόνωση οφείλεται αφενός στην κρατική αδιαφορία που παρατηρείται τελευταία και αφετέρου στο ότι έχει πολύ μεγάλο υψόμετρο και περικλειόμενη από τις βουνοκορφές της Δίκτης. Κάτι που επιτείνεται και λόγω του ότι οι δρόμοι της είναι προπολεμικοί. Έχει πολύ άσχημο έως και επικίνδυνο οδικό δίκτυο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Η Κρήτη γενικά έχει πολλά τοπία φημισμένα για το φυσικό τους κάλλος. Ένα από αυτά είναι και το Οροπέδιο Λασιθίου που η φύση έχει χαρίσει απλόχερα την ομορφιά. Υπάρχουν αρκετά σημεία στο Οροπέδιο ικανά να γνωρίσει ο επισκέπτης τη γαλήνη και την ομορφιά της φύσης και να ξυπνήσουν πρωτόγνωρα συναισθήματα και να μάθουν σημαντικά πράγματα για τον τόπο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΛΞΗΣ

1.1. ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΧΑΥΓΑ

Το φαράγγι του Χαυγά είναι το μοναδικό φαράγγι του Οροπεδίου Λασιθίου. Έχει μήκος 3 χλμ. Είναι σχετικά ομαλό και προσβάσιμο μέχρι ενός σημείου αφού τη πορεία του διακόπτει ένας ογκόλιθος που έχει πέσει. Από εκείνο το σημείο κ ύστερα η διάσχιση του φαραγγιού είναι επικίνδυνη και χρειάζεται μεγάλη προσοχή.

Η αφετηρία του είναι από τον οικισμό του Αγ. Κωνσταντίνου και καταλήγει στο οροπέδιο του Καθαρού. Το φαράγγι δεν είναι γνωστό και ελάχιστοι το έχουν επισκεφθεί.

Εικόνα 5 Φαράγγι Χαυγά

1.2. ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΝΗΣΙΜΟΥ

Το Οροπέδιο Νησίμου βρίσκεται στα βόρεια του οικισμού Τζερμιάδω. Η διαδρομή είναι πολύ ωραία και ξεκινάει από το χωματόδρομο προς το ναό του Τίμιου Σταυρού όπου φθάνεις μετά από 2 χλμ ανηφορική διαδρομή.

Εικόνα 6 Οροπέδιο Νησίμου

1.3.ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΙΜΝΑΚΑΡΟΥ

Μικρό αλλά υπέροχο οροπέδιο σε υψόμετρο 1300μ. που είναι γνωστό στους κύκλους των ορειβατών αφού από εδώ ξεκινάνε διάφορες ορειβατικές διαδρομές για τα Λασιθιώτικα βουνά και οι πιο γνωστές είναι η κορυφή του Αφέντη, στο Σπαθί και στο Λάζαρο.

Στο Λιμνάκαρο μπορεί κανείς επίσης να επισκεφθεί το εκκλησάκι του Αγίου Πνεύματος.

1.4. ΔΙΚΤΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟ

Τα σπήλαια του Οροπεδίου Λασιθίου είναι από τους σημαντικότερους πόλους έλξης της περιοχής. Το Δικταίο Άντρο βρίσκεται πάνω από το χωριό Ψυχρό σε υψόμετρο 1025 μ. και είναι το σπουδαιότερο σπήλαιο της αρχαιότητας στην Κρήτη.

Το σπήλαιο έχει έκταση 2.200 τμ. και είναι επισκέψιμο. Το συνολικό μήκος της τουριστικής διαδρομής είναι 250 μ. Στο εσωτερικό του υπάρχουν σταλακτίτες και σταλαγμίτες και μια γραφική λίμνη.

Εικόνα 7 Δικταίων Άντρο

Ο πιο γνωστός μύθος λέει ότι εδώ κατέφυγε η Ρέα για να γεννήσει το Δία απομακρύνοντας τον από τον πατέρα του Κρόνο. Υπήρχε ένας χρησμός όπου έλεγε ότι ο Κρόνος θα σκοτωθεί από το γιο του. Έτσι η Ρέα φοβήθηκε ότι ο Κρόνος θα καταβρόχθιζε και αυτόν το γιο και τον ξεγέλασε δίνοντας του αντί το βρέφος, ένα βράχο. Στη συνέχεια άφησε το Δία εκεί να τον αναθρέψουν οι Δικταίοι Κουρήτες κρυφά από τον πατέρα του.

Το άνοιγμα του Δικταίου είναι μεγάλο και επιτρέπει την είσοδο του φωτός μέχρι το πυθμένα του όπου σχηματίζεται μια μεγάλη αίθουσα με μικρές λίμνες που σήμερα αποτελούν αποθέτη κερμάτων των σύγχρονων πιστών τύχης.

Το Δικταίο είναι από τα λίγα σπήλαια της Κρήτης που έχουν αξιοποιηθεί τουριστικά. Υπάρχει ένας μεγάλος χώρος στάθμευσης των οχημάτων. Εκεί γύρω υπάρχουν ταβέρνες και μικρά καταστήματα πώλησης αναμνηστικών δώρων. Επίσης υπάρχει η ωραιότερη θέα προς τον κάμπο. Η πεζοπορία στο μονοπάτι που οδηγεί στο σπήλαιο διαρκεί περίπου δέκα λεπτά και εντός του σπηλαιού υπάρχουν ράμπες και φωτισμός για την ασφαλή και άνετη πρόσβαση.

Το σπήλαιο του Ψυχρού θεωρείται ότι είναι ένας από τους πιο επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους στην Κρήτη. Κατά μέσο όρο δέχεται 100.000 επισκέπτες ετησίως.

ΑΛΛΟΙ ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΘΡΥΛΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Ο ΔΙΑΣ ΚΑΙ Η ΚΛΟΠΗ ΤΟΥ ΜΕΛΙΟΥ

Ορισμένοι συγγραφείς διασώζουν το θρύλο ότι το Δία τον φυλούσαν μέσα στο σπήλαιο οι μέλισσες και δεν επέτρεπαν σε κανένα την είσοδο. Κάποτε, τέσσερις θνητοί, ο Λάιος, ο Κούκουλος, ο Κέρβερος και ο Αίγλιος προσπάθησαν να μπουν στο σπήλαιο για να πάρουν το μέλι και προκειμένου να μην τσιμπηθούν από τις μέλισσες σκέπασαν το σώμα τους με χάλκινα ρούχα. Ο Δίας όμως θύμωσε και τους έστειλε κεραυνούς και έκανε κομμάτια τα χάλκινα ρούχα και για να μην πεθάνουν οι Μοίρες και Θέμις τους μεταμόρφωσαν σε πουλιά, και από αυτούς κατάγονται οι λαίοι, οι κούκοι, οι κέρβεροι και οι γλαύκες.

Ο ΜΙΝΩΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΟΜΟΙ

Άλλος μύθος θέλει το Μίνωα να ανεβαίνει στο σπήλαιο για να συμπληρώσει τους νόμους του να δώσει λόγο των πράξεων του κατά τη διάρκεια της ενιαετίας του και να πάρει νέες Οδηγίες από τον πατέρα Δία.

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Σε αυτό το σπήλαιο έφερε ο Δίας την Ευρώπη, κόρη του βασιλιά Αγήνορα από τη Συρία μεταμορφωμένος σε ταύρο.

1.5. ΣΠΗΛΛΑΙΟ ΤΡΑΠΕΖΑΣ Ή ΚΡΟΝΙΟ

Το Κρόνιο ή σπήλαιο της Τραπεζας, είναι το σπήλαιο που κατά το θρύλο, κανείς δεν μπορεί να πλησιάσει γιατί στο βάθος του υπάρχει ένας δράκος που προστατεύει τη χρυσή γουρούνα με τα γουρουνάκια της. Βρίσκεται κοντά στο χωριό Τζερμιάδω και έχει μεγάλη αρχαιολογική σημασία καθώς χρησιμοποιήθηκε ως τόπος κατοικίας κατά τη νεολιθική και πρωτομινωική περίοδο. Το Κρόνιο χρησιμοποιήθηκε και για λατρευτικούς σκοπούς μέχρις ότου τη θέση του πήρε το Δικταίο.

1.6. ΣΠΗΛΛΑΙΟ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ

Πριν από 30 περίπου χρόνια βρέθηκε κοντά στο χωριό ένα σπήλαιο όπου πρέπει να είχε χρησιμοποιηθεί ως οστεοφυλάκιο. Εδώ είχαν συσσωρευτεί τα οστά και τα κρανία νεκρών πολλών γενεών. Η εξερεύνηση δεν έχει ολοκληρωθεί και το σπήλαιο παραμένει κλειστό.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΛΞΗΣ

Εκτός από φυσική ομορφιά, το Οροπέδιο Λασιθίου φημίζεται και για τα πολιτιστικά του στοιχεία.

2.1. ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Το μουσείο βρίσκεται στον Άγιο Γεώργιο πολύ κοντά στο Κρητικό Λαογραφικό Μουσείο. Στεγάζεται σε πέτρινο κτήριο του 1871 και φιλοξενεί μια πολύ ενδιαφέρουσα συλλογή των προσωπικών αντικειμένων του Ελευθερίου Βενιζέλου.

2.2. ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Σε περιφραγμένο χώρο γύρω από τη Μονή Βιδιανής σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο Κρήτης έχει γίνει μια προσπάθεια για την προστασία της χλωρίδας της περιοχής και κυρίως των ενδημικών ειδών, με την προοπτική να δημιουργηθεί ένα «ανοιχτό» Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της περιοχής.

2.3. ΚΡΗΤΙΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Βρίσκεται στο χωριό Άγιος Γεώργιος και υπάρχουν μέσα είδη και αντικείμενα λαογραφικού ενδιαφέροντος. Χωρίζεται σε δύο τμήματα. Στο πρώτο παρουσιάζεται ένα σπίτι παλιό χωριάτικο με τα αντικείμενα διακοσμημένα και εκθέτονται επίσης τα παλιά αντικείμενα. Στο δεύτερο τμήμα παρουσιάζεται σπίτι νεοκλασικό . στο δεύτερο όροφο υπάρχουν υφαντά, στολές, στρατιωτικό υλικό του α΄ παγκοσμίου πολέμου, όπλα και ιστορικά έγγραφα.

2.4. ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΒΙΔΙΑΝΗΣ

Το όνομά της οφείλεται στον ιδρυτή της Βίδο. Η μονή χτίστηκε την περίοδο της μεγάλης επανάστασης 1866-69 σε ερείπια ενδεχομένως παλιάς εκκλησίας. Είναι αφιερωμένη στη Ζωοδόχο Πηγή. Η Μονή όμως κάηκε από τα τουρκικά στρατεύματα το Μάη του 1867. Ο ηγούμενος και οι μοναχοί έφτιαξαν ξανά το μοναστήρι στα ερείπια του παλιού. Στο χώρο του μοναστηριού υπάρχει, όπως γράφεται παραπάνω, το μουσείο φυσικής ιστορίας.

Εικόνα 8 Μονή Βιδιανής

2.5. ΜΟΝΗ ΚΡΥΣΤΑΛΛΕΝΙΑΣ

Η Κρυσταλλένια είναι ένα παλιό μοναστήρι. Είναι ανδρικό και έχει τρεις μοναχούς. Το μοναστήρι δέχεται πολλούς επισκέπτες κάθε χρόνο αφού αξίζει να δει κάποιος την υπέροχη θέα καθώς και την αρχιτεκτονική. Σύμφωνα με τη παράδοση η μονή Κρυσταλλένιας πήρε το όνομα της από μια εικόνα της Παναγίας, που βρέθηκε εκεί ζωγραφισμένη σε Κρύσταλλο. (ΨΙΛΑΚΗΣ Ν.)

2.6. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ο πολιτιστικός σύλλογος διοργανώνει κάθε καλοκαίρι διάφορες τοπικές εκδηλώσεις με διάφορα παραδοσιακά προϊόντα.

Η πιο δημοφιλής πολιτιστική εκδήλωση είναι η γιορτή της πατάτας που γίνεται κάθε καλοκαίρι, τέλος Αυγούστου, στο χωριό τζερμιάδω. Η γιορτή αυτή αποτελεί σημείο αναφοράς για όλο το οροπέδιο μιας και η πατάτα αποτελεί το κύριο προϊόν της περιοχής. Η γιορτή κρατά τρεις ημέρες και βοηθάει όλο το χωριό σε αυτή τη προσπάθεια έτσι ώστε όσοι θελήσουν να πάνε, να απολαύσουν μοναδικές βραδιές με καλλιτέχνες, Κρητική μουσική και φαγητό με τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα.

Μια άλλη εκδήλωση είναι τα «ΔΙΚΤΑΙΑ» όπου αποσκοπεί στην διάδοση των παραδόσεων και της ιστορίας του τόπου. Πρώτη φορά οργανώθηκαν τον Αύγουστο του 1998 και από τότε τελούνται κάθε χρόνο το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου στο χωριό Ψυχρό, λίγο πιο κάτω από το Δικταίο Άντρο.

Υπάρχουν όμως και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις όπως είναι η γιορτή του κολοκυθιού στον Αβρακόντε που γίνεται επίσης τον Αύγουστο στην περίοδο της νηστείας. Η γιορτή του βοσκού γίνεται στο Καμινάκι, και η γιορτή της ξεφουρνιάς στο χωριό Κάτω Μετόχι. Όλες οι εκδηλώσεις διοργανώνονται το καλοκαίρι σε εξωτερικό χώρο συνήθως στο προαύλιο του σχολείου.

Η συμμετοχή των ντόπιων είναι πάντα μεγάλη και γίνεται μια ομαδική προσπάθεια να διαδοθούν τα ήθη, τα έθιμα και η παράδοση κάθε χωριού στη νέα γενιά αλλά και στους επισκέπτες του Οροπεδίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

Ο τουρισμός για το Οροπέδιο είναι από τους σημαντικότερους τομείς που μπορεί να αναπτυχθεί και να συμβάλει δυναμικά στην οικονομία του τόπου.

Η γεωμορφολογία, η φυσική ομορφιά και τα πολιτιστικά στοιχεία δίνουν τη δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, με παράλληλη ανάπτυξη καταλυμάτων σε τρεις γεωγραφικές περιοχές που αναφέρονται παρακάτω.

1.1. ΛΑΣΙΝΘΟΣ

Το Λάσινθος είναι οικολογικό παραδοσιακό πάρκο δυναμικότητας 73 κλινών, λίγο πιο έξω από το χωριό Άγιος Κωνσταντίνος. Ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να έρθει σε επαφή με τη φύση, με την καλλιέργεια της γης και να γνωρίσει ζώα της Κρητικής υπαίθρου.

Εικόνα 9 Καταλύματα Λάσινθος

Σημαντικό στοιχείο είναι πως όποιος θελήσει να επισκεφθεί το Λάσινθος μπορεί να μάθει να κατασκευάζει κεραμικά, να χρησιμοποιεί τον αργαλειό, να παρακολουθήσει τη διαδικασία παρασκευής διαφόρων γλυκών του κουταλιού, μελιού, κρασιού, ρακής, καθώς και τη διαδικασία αποξήρανσης και τυποποίησης αρωματικών φυτών.

Το παραδοσιακό αυτό πάρκο πληρεί τις προϋποθέσεις για αυτές τις δραστηριότητες αφού διαθέτει και χώρο αλλά και τους ανθρώπους που γνωρίζουν τη διαδικασία.

Στα 200 στρέμματα του πάρκου καλλιεργούνται οπωροφόρα, κηπευτικά, αμπέλια, βότανα. και αρωματικά φυτά που ταιριάζουν στις κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής.

ΦΑΡΜΑ

Αξίζει κανείς να επισκεφθεί κανείς τη φάρμα που υπάρχει στο Λάσινθος. Εκεί κάτω από φυσικές συνθήκες ζουν ζώα από την Κρήτη και όχι μόνο όπως: κότες, πάπιες, χήνες, γαλοπούλες, παγώνια, περιστέρια, θορυβώδης πέρδικες, φασιανοί, ορτύκια, στρουθοκάμηλοι, αγριογούρουνα και κατσίκες.

Επίσης μπορεί κανείς να θαυμάσει τα περίφημα κρι-κρι, τα πανέμορφα ελάφια όπως και τα άλογα.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Το Λάσινθος διαθέτει εργαστήρια τα οποία έχουν την ευκαιρία οι επισκέπτες να δουν όπως είναι εργαστήριο ξυλογλυπτικής, κηροπλαστικής, υφαντικής και κεραμικής τέχνης.

Επίσης υπάρχει σύγχρονη μονάδα επεξεργασίας αρωματικών φυτών και μελιού. Και φυσικά δε θα μπορούσε να λείπει το αποστακτήριο ρακής όπου διοργανώνονται αξέχαστες βραδιές.

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ

Στο παντοπωλείο μπορεί κάποιος να προμηθευτεί παραδοσιακά βιολογικά προϊόντα τα οποία κατασκευάζονται, επεξεργάζονται και τυποποιούνται στο πάρκο.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Υπάρχει επίσης σύγχρονο συνεδριακό κέντρο κατάλληλα εξοπλισμένο για συνεδριάσεις, σεμινάρια, ενημερωτικές ή εκπαιδευτικές συναντήσεις. Το κέντρο έχει χωρητικότητα έως 50 ατόμων.

ΞΕΝΩΝΕΣ

Στους ξενώνες επικρατεί η Κρητική παραδοσιακή αρχιτεκτονική με υλικά όπως το ξύλο, η πέτρα και μάρμαρο. Υπάρχουν διάφοροι τύποι δωματίων τεσσάρων αστερών όπως είναι μεζονέτες, δίχωρα και μονόχωρα διαμερίσματα ανάλογα με τις ανάγκες του φιλοξενούμενου. Σημαντικό στοιχείο είναι οι ειδικά σχεδιασμένοι ξενώνες για άτομα με ειδικές ανάγκες και για τους συνοδούς τους.

Οι ξενώνες είναι πλήρως εξοπλισμένοι. Κάθε ξενώνας διαθέτει: κουζίνα, μπάνιο, ζεστό νερό, τζάκι, καθιστικό, πρόσβαση στο internet, και φυσικά άνετη βεράντα που μπορεί κανείς να απολαύσει μια μοναδική θέα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το πάρκο έχει τις εγκαταστάσεις που χρειάζονται για να μπορέσει κάποιος να περάσει ευχάριστα το χρόνο του όλες τις εποχές του χρόνου.

Εντός του αγροκτήματος οι επισκέπτες μπορούν να περιηγηθούν στο αγρόκτημα και να συμμετάσχουν στην περιποίηση των ζώων. Υπάρχουν ωστόσο και αθλητικές εγκαταστάσεις: όπως το ποδόσφαιρο 5×5, μπάσκετ, βόλει, τοξοβολία, κολύμβηση, ιπασία, ποδήλατο του βουνού και πεζοπορία σε ειδικά μονοπάτια γύρω από το αγρόκτημα.

Σκοπός των δημιουργιών του Λάσινθος είναι η αναβίωση της παράδοσης, τα ήθη και τα έθιμα του τόπου.

1.2. ΒΙΛΑΕΤΙ

Το βιλαέτι βρίσκεται στο χωριό Άγιος Κωνσταντίνος. Είναι ένα συγκρότημα που αποτελείται από δύο παραδοσιακούς ξενώνες, διαθέτει Κρητική παραδοσιακή κουζίνα και είναι διαθέσιμο όλο το χρόνο.

Το όνομά του χαρακτηρίζει μια μεγάλη έκταση, ένα μεγάλο χώρο και σε ελεύθερη μετάφραση πλήθος πραγμάτων. Οι ξενώνες είναι παραδοσιακοί με πέτρα και ξύλο που θυμίζουν ένα άλλο αιώνα. Τα αναπαλαιωμένα αρχοντικά είναι διάσπαρτα στο χωριό. Οι ξενώνες είναι πλήρως εξοπλισμένοι με κουζίνα, θέρμανση, τζάκι, τηλεόραση και αυλή.

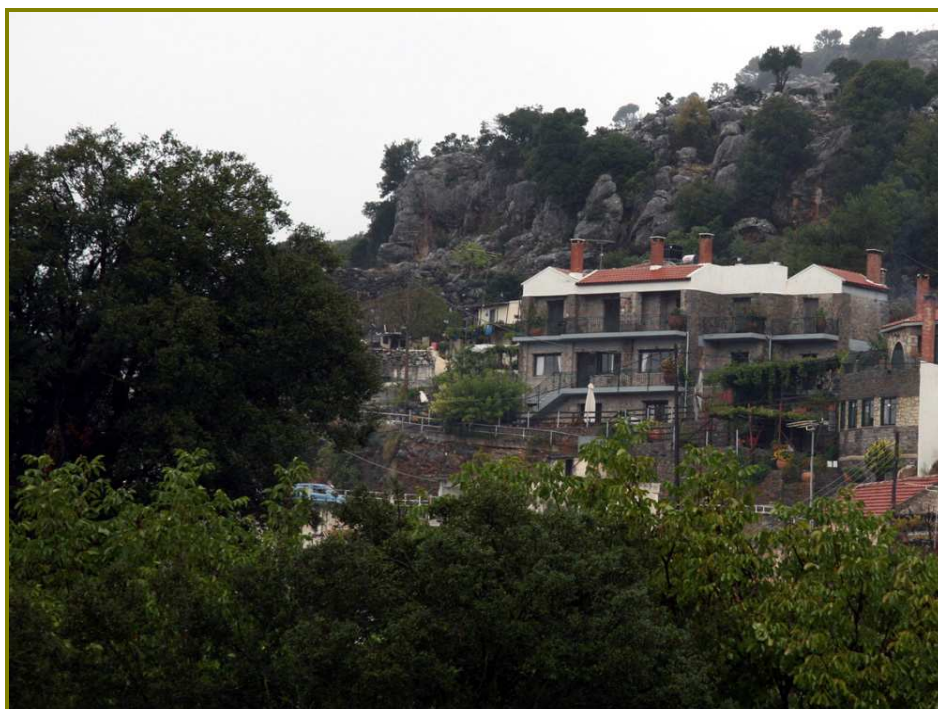

Εικόνα 10 Παραδοσιακός ξενώνας Βιλαέτι

1.3. ΑΡΓΟΥΛΙΑΣ

Οι παραδοσιακοί αυτοί ξενώνες βρίσκονται στο χωριό Τζερμιάδω. Διαθέτει 11 πετρόχιστα διαμερίσματα και είναι η πιο παλιά γειτονιά του χωριού που ανακατασκευάστηκε σε υψόμετρο 900μ.

Τα διαμερίσματα είναι εξοπλισμένα με κουζίνα, μπάνιο, τζάκι με θέα το Λασιθιώτικο κάμφο. Υπάρχει επίσης εστιατόριο όπου μπορεί κανείς να γευτεί τα Κρητικά παραδοσιακά φαγητά.

Εικόνα 11 Καταλύματα Αργουλιάς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο εναλλακτικός τουρισμός σε αντίθεση με το μαζικό είναι μια κατηγορία που αρχίζει σιγά-σιγά να προτιμάται από τους τουρίστες για το λόγο ότι δεν είναι τόσο καταστροφικός, προς το περιβάλλον, την κοινωνία και τον πολιτισμό, όσο ο μαζικός και προσφέρει περισσότερο εμπειρία και δράση.

ΟΡΙΣΜΟΣ: «Εναλλακτικός τουρισμός είναι μιας μικρής κλίμακας και μη συμβατικής φύσεως διαδικασία ανάπτυξης τουριστικών προορισμών που προωθεί μια ενεργητική μορφή ταξιδιού προσφιλή στις φυσικές, κοινωνικές, και πολιτιστικές αξίες των περιοχών υποδοχής τουριστών και που κάνει δυνατή την αλληλεπίδραση και την από κοινού συμβίωση μεταξύ των μελών διαφορετικών κοινωνιών και αναπτύσσεται με τη σύμφωνη γνώμη και συμμετοχή του εντόπιου κοινωνικού συνόλου στην παραγωγική διαδικασία.» (ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ Κ.)

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΑΖΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
Παθητικός	Ενεργητικός
Οργανωμένος	Μεμονωμένος
Ποσοτικός	Ποιοτικός
Μεγάλης κλίμακας επενδύσεις	Μικρής κλίμακας επενδύσεις
Ανεξέλεγκτος / απροσχεδιάστος	Ελεγχόμενος /σχεδιασμένος
Δραστηριότητες που σχετίζονται με τα 3s (ήλιος, θάλασσα, σεξ)	Συμμετοχή σε ποικίλες δραστηριότητες
Υψηλών επιπτώσεων	Χαμηλών επιπτώσεων
Επιπτώσεις αρνητικές	Επιπτώσεις θετικές
Εξωγενής ανάπτυξη	Ενδογενής ανάπτυξη

ΠΗΓΗ: ΔΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ (2006) ΑΕΙΦΟΡΙΑ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΤΥΠΟΙ- ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.1. ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο αγροτουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που μπορεί να αναπτυχθεί σε αγροτικές κυρίως περιοχές, όπου ο επισκέπτης μπορεί να είναι κοντά στη φύση. Φιλοξενούνται σε παραδοσιακούς οικισμούς προσφέροντας αρμονία με το περιβάλλον και εξοικείωση με την αγροτική ζωή.

Αυτή η μορφή τουρισμού δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να συμμετάσχει και αυτός όπως και ο αγρότης στην παραγωγική διαδικασία των αγροτικών προϊόντων πχ. της πατάτας, της ντομάτας, τον τρόπο καλλιέργειας κ.λ.π.

1.2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ο πολιτιστικός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που έχει στόχο την ανάδειξη και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και των ιστορικών και αρχαιολογικών χώρων. Δίνεται η ευκαιρία στον επισκέπτη να παρακολουθήσει η και να συμμετάσχει στις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται.

1.3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ Η ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αντικειμενικός σκοπός είναι η μάθηση. Δίνεται η ευκαιρία να έρθει πιο κοντά ο επισκέπτης στην ιστορία, να γνωρίσει καλύτερα την πανίδα και χλωρίδα καθώς επίσης και την αρχιτεκτονική.

1.4. ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ- ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η μορφή αυτή του τουρισμού έχει σκοπό την γνωριμία και την ανάδειξη των φυσικών πόρων της περιοχής. Υπάρχουν δραστηριότητες που ο επισκέπτης μπορεί να ασχοληθεί όπως είναι επισκέψεις οι περιπάτους στη φύση.

1.5. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Όποιος επιλέγει το θρησκευτικό τουρισμό, μπορεί να επισκεφθεί τις διάφορες μονές και τις εκκλησίες του τόπου και να θαυμάσει την αρχιτεκτονική και τις βυζαντινές εικόνες που υπάρχουν.

1.6. ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ-ΟΡΕΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο χειμερινός τουρισμός είναι η τουριστική δραστηριότητα που συνδέεται με τα χιονοδρομικά κέντρα και γενικότερα με το σύνολο των ενεργειών που διεξάγονται τη περίοδο του χειμώνα. Αυτή η εναλλακτική μορφή του τουρισμού μπορεί να αναπτυχθεί σε ορεινές, ημιορεινές, πεδινές και νησιώτικες περιοχές.

1.7. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Οι επιχειρηματίες έχουν μεγάλη ευθύνη αφού αποτελείται από ανθρώπους μεγάλης ηλικίας. Οι άνθρωποι αυτοί αναζητούν ήπια κλίματα για λόγους υγείας.

1.8. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο κοινωνικός τουρισμός απευθύνεται σε άτομα με χαμηλό εισόδημα. Πρόκειται για μια μορφή κοινωνικής παροχής του κράτους, η οποία σκοπεύει στην ενίσχυση των χαμηλών εισοδηματικών τάξεων (άνεργοι, νέοι, ηλικιωμένοι, χαμηλόμισθοι.)

1.9. ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Είναι μια σημαντική μορφή τουρισμού και αφορά τις χώρες που έχουν πλεονέκτημα τη θάλασσα. Περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες όπως θαλάσσιες περιηγήσεις και θαλάσσια αθλήματα. Τα αθλήματα και οι περιηγήσεις πραγματοποιούνται με διάφορους τύπους σκαφών.

1.10. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Είναι μια μορφή τουρισμού η οποία εκδηλώνεται με τη διεξαγωγή των αθλητικών εκδηλώσεων π.χ. παγκόσμιο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, στίβου, κ.λ.π. οι αθλητές επίσης αναπτύσσουν παράλληλα και άλλες δραστηριότητες όπως επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους .

1.11. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ο τουρισμος υγείας απευθύνεται σε άτομα που είναι υγιή που απλά χρειάζονται μια ανανέωση και ξεκούραση από το άγχος, ή σε άτομα που πάσχουν από κάποια ασθένεια . είναι συνήθως ηλικιωμένοι που πάσχουν από ρευματισμούς, κυκλοφορικά και που για να γίνουν καλά καταφεύγουν σε ιαματικά λουτρά.

1.12. ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Με αυτή τη μορφή τουρισμού συναντιούνται άνθρωποι με κοινά ενδιαφέροντα σε ένα συγκεκριμένο μέρος που πληρεί τις προϋποθέσεις και καλύπτει τις ανάγκες τους, για να γίνουν σωστά οι συνεδριάσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΟΥΝ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας που πραγματοποιήσα στην περιοχή, μορφές του εναλλακτικού τουρισμού που μπορούν να αναπτυχθούν στο Οροπέδιο Λασιθίου λόγω του κλίματος, της γεωμορφολογίας, της φυσικής ομορφιάς, και των πολιτιστικών στοιχείων είναι α) ο αγροτουρισμός, β) ο πολιτιστικός τουρισμός, γ) ο φυσιολατρικός τουρισμός και δ) ο χειμερινός- ορεινός τουρισμός.

Με τα στοιχεία της έρευνας που έχουμε αναφέρει παραπάνω, θα αναλύσουμε τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που μπορούν να αναπτυχθούν στο Οροπέδιο, αν λάβουμε υπόψη τη γεωμορφολογία του τόπου, τα φυσικά και πολιτιστικά στοιχεία, κ.τ.λ.

2.1. ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο αγροτουρισμός είναι η μορφή του τουρισμού που συμβάλει μέγιστα στην τοπική ανάπτυξη. Η δημιουργία των απαραίτητων ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων σημαίνει νέες θέσεις εργασίας, πρόσθετα κέρδη στον αγροτικό τομέα και κυρίως αποτελεί κίνητρο για να μη φύγουν οι νέοι από την ύπαιθρο.

Τα άτομα που χρησιμοποιούν αυτή τη μορφή είναι διαφόρων ηλικιών. Ο αγροτουρισμός δεν είναι εποχικός αφού μπορεί να πραγματοποιηθεί όλο το χρόνο. Ο αγρότης -οικοδεσπότης παρέχει στο φιλοξενούμενο στέγη σε παραδοσιακά καταλύματα και τον κάνει να αισθανθεί ως κάτοικος της υπαίθρου. Είναι η μορφή που φέρνει κοντά τον επισκέπτη με το ντόπιο, δίνεται η ευκαιρία να συμμετάσχει σε αγροτικές εργασίες πράγμα πρωτόγνωρο γι αυτόν.

Οι κάτοικοι του Οροπεδίου ασχολούνται κυρίως με αγροτικές δουλειές, με την παραγωγή διάφορων κηπευτικών προϊόντων. Επίσης ασχολούνται με τις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις όπου φιλοξενούν τους τουρίστες που επισκέπτονται τον τόπο.

Στόχοι του αγροτουρισμού

- Να γνωρίσει ο επισκέπτης τον αγροτικό χώρο, τα πολιτισμικά στοιχεία, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων της υπαίθρου.
- Στη γνωριμία με τη φύση και στην αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Να έρθει ο επισκέπτης σε επαφή με τη φύση και να συμμετάσχει στις δραστηριότητες της υπαίθρου
- Να δραστηριοποιηθούν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Να συμβάλει στην περιφερειακή ανάπτυξη
- Στη διάδοση προϊόντων που προέρχονται από τη χειροτεχνία.

Ο αγροτουρισμός συνδέεται και με άλλες μορφές τουρισμού όπως:

- Τουρισμός σε αγρόκτημα
- Τουρισμός σε αυτόνομα οικήματα σε αγροκτήματα
- Τουρισμός στην ύπαιθρο
- Τουρισμός σε ενοικιαζόμενα δωμάτια ή οικήματα παραδοσιακών οικισμών
- Τουρισμός σε προστατευμένες περιοχές

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ είναι η πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία έχει ως βασικό σκοπό την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου μέσα από μια συνεχή ανάπτυξη. Επιδίωξη ήταν η εξομάλυνση των προβλημάτων που προκαλούνται στον αγροτικό χώρο από την εφαρμογή της αναθεωρημένης Κοινής Αγροτικής Πολιτικής δίνοντας όμως στις τοπικές κοινωνίες τα εργαλεία παρέμβασης. Το πρόγραμμα εξυπηρετεί την προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά μειονεκτικών περιφερειών.

Συμβάλλει στην προσπάθεια της Κοινότητας για οικονομική και κοινωνική συνοχή, την αύξηση της απασχόλησης, της εξασφάλισης ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος.

Στόχοι και Στρατηγική Προγράμματος

Η LEADER (Liaisons Entre Actions de Developpement de l' Economie Rurale) είναι οι δεσμοί μεταξύ των δράσεων για την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας, είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία έχει ως βασικό σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου μέσα από μια συνεχή ανάπτυξη.

Η ανάπτυξη επιτυγχάνεται μέσα από δραστηριότητες των κατοίκων που αξιοποιούν τους φυσικούς, ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους του τόπου τους, αναδεικνύουν τις ομορφιές του, ανακαλύπτουν νέες πηγές εισοδήματος και παράλληλα προστατεύουν τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά.

Οι Βασικές Αρχές που χαρακτηρίζουν την πρωτοβουλία LEADER +:

- Η ενεργή συμμετοχή των ανθρώπων της υπαίθρου για τους οποίους γίνονται προσπάθειες ανάκαμψης, στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής τους
- Η διαχείριση των πόρων της πρωτοβουλίας μέσω της δημιουργημένης οριζόντιας εταιρικής σχέσης σε κάθε περιοχή πρωτοβουλίας
- Η ανάπτυξη συνεργασιών σε κρατικό ή διακρατικό επίπεδο που συμβάλλει στην εξωστρέφεια της κάθε περιοχής και της οικονομίας της
- Η νέα προσέγγιση στην ανάπτυξη της υπαίθρου, η οποία θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από δράσεις που στοχεύουν στην πολυαπασχόληση και στην πολλαπλή δημιουργία εισοδήματος από εναλλακτική συμπληρωματική απασχόληση
- Η ενεργοποίηση και επένδυση της τοπικής ενδογενούς ιδιωτικής αποταμίευσης που αποτελεί την βάση αυτοτροφοδοτούμενης βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης

Με τα απαραίτητα προγράμματα και τις κατάλληλες υποδομές το Οροπέδιο θα έχει όλα τα προτερήματα να αναπτύξει τον αγροτουρισμό.

2.2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο όρος "πολιτισμός" αναφέρεται στην κοινωνική κληρονομιά του ανθρώπου δηλαδή στα επιτεύγματα και στα κοινωνικώς μεταβιβάσιμα στοιχεία που χαρακτηρίζουν ένα κοινωνικό σύνολο. (BENETΣΑΝΟΠΟΥΛΟΥ Μ. 2006)

Ο πολιτιστικός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που μπορεί να συνδυαστεί και με άλλες μορφές τουρισμού. Υπάρχουν όμως και οι άνθρωποι που επισκέπτονται ένα μέρος μόνο για τα πολιτιστικά του στοιχεία.

Στόχος του πολιτιστικού τουρισμού είναι η ανάδειξη και η αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και των αρχαιολογικών χώρων καθώς επίσης η επαφή του επισκέπτη με τον πολιτισμό.

Οι άνθρωποι επιλέγουν τον πολιτιστικό τουρισμό για τους εξής λόγους:

- Συμμετοχή στις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο δήμος κατά τη διάρκεια παραμονής
- Επίσκεψη σε αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία κ.τ.λ
- Παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων

Το Οροπέδιο φημίζεται για την πολιτισμική του κληρονομιά, για τα μουσεία, τα ιστορικά μνημεία, τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μοναστήρια.

2.3. ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Το Οροπέδιο Λασιθίου χαρακτηρίζεται για τη φυσική του ομορφιά, την χλωρίδα και την πανίδα. Όποιος επιλέξει αυτή τη μορφή τουρισμού μπορεί να θαυμάσει τα φυσικά στοιχεία, να διασχίσει το φαράγγι, να δει τους ανεμόμυλους και σε όποιον αρέσει η πεζοπορία να περπατήσει τα ειδικά μονοπάτια.

Η μορφή αυτή του τουρισμού συνδέεται και με άλλες μορφές όπως το περιπατηκό- ορειβατικό τουρισμό, με τον πολιτιστικό (ανάδειξη πολιτιστικών και ιστορικών στοιχείων μέσα από τη διάβαση των μονοπατιών) και με τον μορφωτικό-εκπαιδευτικό. Η μορφή του είναι αντιεποχική και η πελατεία προέρχεται από όλες τις βαθμίδες του πληθυσμού.(ΡΙΓΓΑΣ Χ.)

Προτάσεις για διαδρομές

Υπάρχει ήδη ένα Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4 που ξεκινά από τη Κασταμονίτσα της Επαρχίας Πεδιάδος ανεβαίνει τις δυτικές πλαγιές του Οροπεδίου, περνάει από το Χώνο και κοντά από τη Μονή Βιδιανής, συνεχίζει στο Κάτω Μετόχι και φτάνει στο Ψυχρό.

Σύμφωνα με τις σημειώσεις του κ. Α. Φραγκούλη για το πώς μπορεί να σχεδιαστεί μια φυσιολατρική διαδρομή, τα φυσικά τοπία πρέπει να έχουν φαράγγια, σπήλαια και να περιέχουν επίσης πολιτιστικά στοιχεία όπως αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, μοναστήρια κλπ. Στη διάρκεια της διαδρομής για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών διαμορφώνονται χώροι για καθιστικά παρατηρητήρια, και στους πολιτιστικούς χώρους γίνονται έργα στερέωσης, αποκατάστασης, αναστήλωσης, εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης επισκεπτών κλπ.

Τα σημεία- σταθμοί της διαδρομής συνδέονται μεταξύ τους είτε με αμαξιτή οδό είτε με μονοπάτια είτε και με τα δύο και τα μονοπάτια πρέπει να έχουν την κατάλληλη ειδική σήμανση για ευκολία και ασφάλεια των επισκεπτών.

Οι ειδικοί στον τουρισμό θα πρέπει να σχεδιάζουν τις διαδρομές με στόχο αφενός την ανάδειξη, την παρουσίαση και την ερμηνεία αυτών με τον καλύτερο τρόπο.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία για την σχεδίαση φυσιολατρικών και πολιτιστικών διαδρομών προτείνω τις παρακάτω διαδρομές που κατά τη γνώμη μου είναι προσβάσιμες και με και με τις κατάλληλες ενέργειες μπορούν να συμπεριληφθούν στις επιλογές των επισκεπτών.

Μία από αυτές τις διαδρομές είναι το μονοπάτι που ξεκινά από το χωριό Μέσα Ποτάμοι και ανεβαίνει στο Ζάρωμα όπου βρίσκεται και το ξωκλήσι Άγιος Παντελεήμονας. Ακολουθώντας το μονοπάτι κατεβαίνουμε από το βουνό στο οροπέδιο Νησίμου και στη συνέχεια στο οροπέδιο Λασιθίου.

Επίσης ενδιαφέρουσα είναι και η διαδρομή που ξεκινάει από τη Κριτσά ανεβαίνει στο οροπέδιο Καθαρού, από ειδικό μονοπάτι καταλήγει στο οροπέδιο Λασιθίου. Στο οροπέδιο Λασιθίου υπάρχουν αρκετές διαδρομές άλλες σύντομες και άλλες μεγαλύτερες.

2.4. ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ- ΟΡΕΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αυτή η μορφή τουρισμού συνδέεται με τις δραστηριότητες που διεξάγονται κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Οι δραστηριότητες αυτές είναι το σκι και ότι έχει σχέση με τα παγοδρόμια, χιονοδρομικά κέντρα ή και αναρρίχηση.

Ο χειμερινός τουρισμός περιλαμβάνει την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού όπως είναι ο ορεινός τουρισμός, ο χιονοδρομικός, ο ορειβατικός, ο τουρισμός περιπέτειας, ο τουρισμός παραχείμασης, πραγματοποιούνται σε ορεινές περιοχές όλη τη διάρκεια του έτους.

Οι κλιματολογικές συνθήκες βοηθούν αφού τα χιόνια δε λείπουν κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Υπάρχουν ωστόσο διάφορες δραστηριότητες όπως η ορειβασία σε κάποια πλαγιά αρκεί να βρίσκεται κάποιος που να ξέρει.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα αποτελείται από 30 ερωτηματολόγια και το κάθε ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 14 ανοιχτές και κλειστές ερωτήσεις. Η μέθοδος είναι ποιοτική εφόσον δεν αφορά αριθμητικά στοιχεία. Τις ερωτήσεις των ερωτηματολογίων έχουν απαντήσει οι άνθρωποι που έχουν μικρές ή μεγάλες επιχειρήσεις, όπως ταβέρνες, ξενοδοχειακές μονάδες, καφετερίες κλπ. Θεώρησα ότι είναι κατάλληλοι για να απαντήσουν στις ερωτήσεις εφόσον θα υπάρχουν στοιχεία από τις προηγούμενες χρονιές και θα μπορούσαν να συγκρίνουν καλύτερα από τους απλούς κατοίκους της περιοχής.

Η έρευνα έγινε για να μας δοθούν στοιχεία για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε καλύτερα τα προβλήματα και τις ανάγκες όσο των επιχειρηματιών όσο και των επισκεπτών του τόπου και να καταλάβουμε πως τελικά μπορεί να αναπτυχθεί και αν μπορεί, ο εναλλακτικός τουρισμός.

Η ανάλυση έγινε με διαγράμματα αφού μέτρησα στην κάθε ερώτηση πόσοι μου απάντησαν και έβγαλα τα ποσοστά και μετά έφτιαξα σε διαγράμματα τις κλειστές ερωτήσεις. Έχουν απαντηθεί όλα τα ερωτηματολόγια αφού υπήρξε πολύ καλή συνεργασία με τους ερωτηθέντες.

Τα ερωτηματολόγια τα μοίρασα εγώ και ήμουν παρούσα τη διάρκεια που τα συμπλήρωναν, έτσι αποφύγαμε τυχόν δυσκολίες στην κατανόηση των ερωτήσεων. Οι εντυπώσεις ήταν πολύ καλές, οι ερωτήσεις ήταν κατανοητές και οι ερωτηθέντες γνώριζαν τις απαντήσεις και σχεδόν όλοι απάντησαν σε όλες.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΟΝΟΜΑΖΟΜΑΙ ΔΕΜΕΤΖΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΕΙΜΑΙ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ ΤΟΥ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ. ΤΟ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΘΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΜΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΤΟ ΘΕΜΑ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ. ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΩΝΥΜΑ. ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ.

1. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ:

- α. Έχει αυξηθεί
- β. Έχει μειωθεί
- γ. Παραμένει στάσιμος

2. ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΔΗΛΑΔΗ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΠΟΥ ΘΑ ΗΘΕΛΕ ΚΑΠΟΙΟΣ ΝΑ ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙ ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ (Π.Χ ΜΟΥΣΕΙΑ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ, ΦΥΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΚΛΠ.....)

---

3. ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΤΟΠΙΟ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΟΥΣ;

Ναι όχι δεν γνωρίζω

4. ΒΑΛΤΕ ΜΕ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (1,2,3...)* ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΑΜΕΣΑ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΟΥΝ.

- A. ύπαρξη τουριστικών υποδομών
- B. αναβάθμιση τουριστικών υποδομών
- Γ. υπηρεσίες υγείας
- Δ. δημιουργία κέντρων ψυχαγωγίας
- E. δημιουργία καταστημάτων ειδών πρώτης ανάγκης
- Z. οδικό δίκτυο
- H. μέσα μαζικής μεταφοράς
- Θ. άμεση πρόσβαση στα αστικά κέντρα
- I. ενημέρωση τοπικής κοινωνίας για τον τουρισμό
- K. αναφέρατε κάποιο άλλο

5. ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ Η ΞΕΝΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ;

Έλληνες

Ξένοι

* Στην ερώτηση 4 απαντάτε από το 1-5 με μεγαλύτερο δείκτη το 1 και μικρότερο το 9.

6. ΟΡΓΑΝΩΝΟΝΤΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ;

Ναι

Όχι

ΑΝ ΝΑΙ ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΕΣ

---

7. ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΕΡΓΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ;

Ναι Όχι

ΑΝ ΟΧΙ ΠΟΥ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΑΥΤΟ;

- α. έλλειψη ενημέρωσης- διαφήμισης
- β. έλλειψη ενδιαφέροντος
- γ. χρονική περίοδος που πραγματοποιούνται
- δ. οικονομικό κόστος
- ε. κάτι άλλο.....

8. ΜΠΟΡΕΙ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΝΑ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ

9. ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΤΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΕΙΝΑΙ:

- α. εύποροι ή οικονομικά ασθενείς
- β. νέοι ή τρίτης ηλικίας
- γ. απαιτητικοί ή ολιγαρκείς
- δ. κάτι άλλο.....

10. ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΛΑΥΣΟΥΝ ΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΠΟΣΟΣΤΑ

- α. περιήγηση στη φύση %
- β. ιπασία %
- γ. ποδηλασία %
- δ. εκδρομές σε μοναστήρια %
- ε. κάτι άλλο..... %

11. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΔΙΝΟΝΤΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΝΑ ΜΗΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ;

---

12. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΛΕΙ ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

13. ΣΕ ΤΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ Ο ΜΑΡΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ Η ΦΥΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ;

---

14. ΈΧΕΤΕ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ;

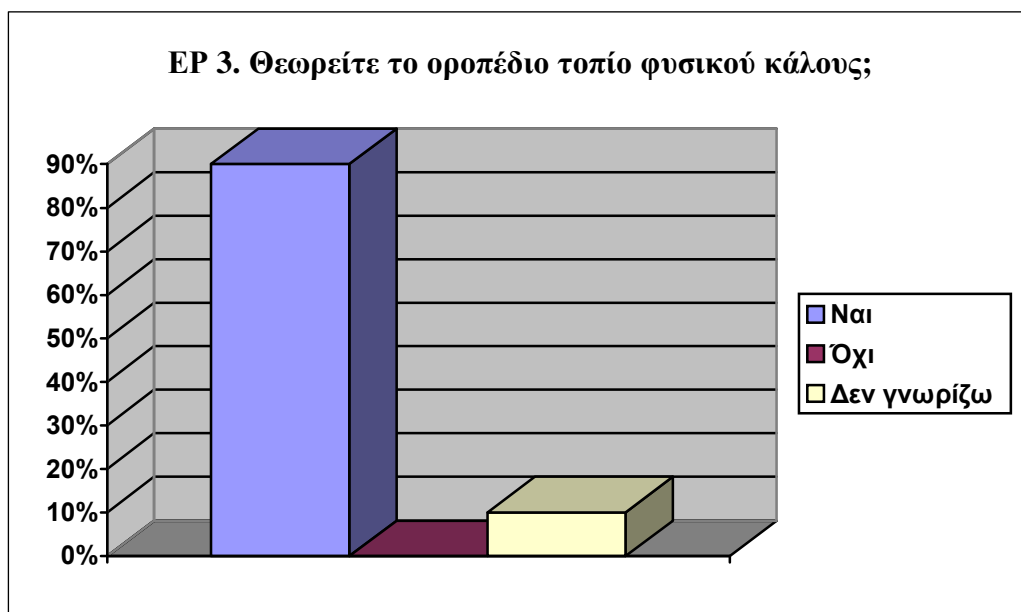
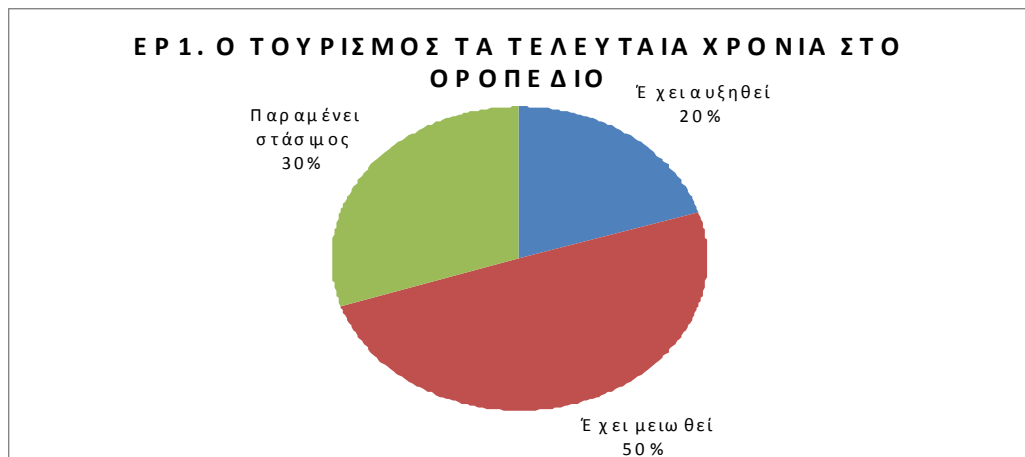

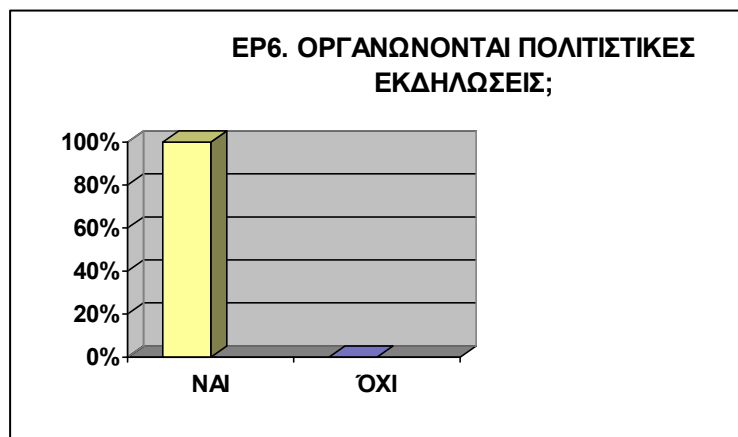
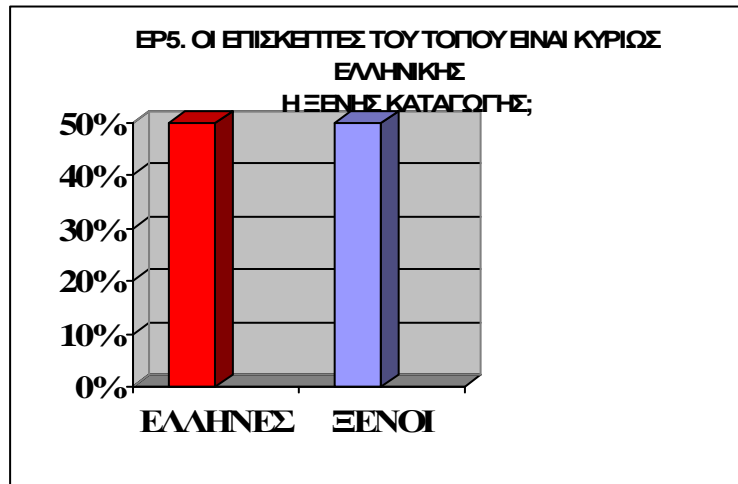

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΣΧΟΛΙΑ

ΕΡ.1. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ (ΕΧΕΙ ΑΥΞΗΘΕΙ, ΕΧΕΙ ΜΕΙΩΘΕΙ, ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΣΤΑΣΙΜΟΣ)

Βλέπουμε ότι ο τουρισμός έχει μειωθεί. Οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι ο λόγος είναι οι οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η χώρα μας αλλά και οι χώρες προέλευσης των τουριστών. Η διαφορά των τιμών από χώρα σε χώρα κάνει τους τουρίστες να στραφούν σε φθηνότερες χώρες.

ΕΡ.2. ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΔΗΛΑΔΗ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΠΟΥ ΘΑ ΗΘΕΛΕ ΚΑΠΟΙΟΣ ΝΑ ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙ ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ (Π.Χ ΜΟΥΣΕΙΑ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ, ΦΥΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΚΛΠ.....)

Σε αυτήν την ερώτηση μου απάντησαν ότι οι λόγοι που θέλει κάποιος να επισκεφθεί το Οροπέδιο Λασιθίου εκτός από τη φυσική ομορφιά είναι το Δικταίον Άντρον, τα μουσεία, οι αρχαιολογικοί χώροι. Άλλοι λόγοι είναι να γνωρίσουν τον πολιτισμό και τα παραδοσιακά προϊόντα του τόπου.

ΕΡ.3. ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΤΟΠΙΟ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΟΥΣ;

Σε αυτήν την ερώτηση όλοι απάντησαν ότι το Οροπέδιο είναι τοπίο φυσικού κάλους αφού χαρακτηρίζεται από τη σπάνια παραδεισένια ομορφιά του και για το πράσινο όπου επικρατεί λόγω των κλιματολογικών συνθηκών. Ωστόσο αναφέρεται σε πολλά βιβλία ως ένα από τα μεγαλύτερα αιολικά πάρκα εξαιτίας των πολυάριθμων ανεμόμυλων που υπήρχαν παλιά.

ΕΡ.4. ΒΑΛΤΕ ΜΕ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΑΜΕΣΑ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΟΥΝ.

Οι περισσότεροι απάντησαν ότι το πρώτο πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα είναι οι υπηρεσίες υγείας. Το δεύτερο είναι τα μέσα μαζικής μεταφοράς καθώς τα δρομολόγια που πραγματοποιούν τα λεωφορεία από Ηράκλειο και από Άγιο Νικόλαο είναι ελάχιστα επίσης δεν υπάρχει αστικό λεωφορείο για να μεταφέρει τους επιβάτες από το ένα χωριό στο άλλο. Το τρίτο επίσης σημαντικό πρόβλημα είναι το οδικό δίκτυο αφού οι δρόμοι δεν είναι καλοί και οι στροφές είναι απότομες και επικίνδυνες γι' αυτούς που δεν γνωρίζουν τα μέρη.

ΕΡ.5. ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΤΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ Η ΞΕΝΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ;

Στην ερώτηση 5 οι ερωτηθέντες απάντησαν 50-50. επισκέπτονται το Οροπέδιο Έλληνες αλλά και ξένοι από διάφορες χώρες. Στους Έλληνες συμπεριλαμβάνονται και οι επισκέπτες που μένουν στα χωριά λιγότερο από 24 ώρες για να δουν τους συγγενείς τους, μόνιμους κατοίκους του Οροπεδίου, ενώ υπάρχουν και εκείνοι που επισκέπτονται για πρώτη φορά τον τόπο και μπορεί να μείνουν σε κάποιο τουριστικό κατάλυμα.

ΕΡ.6. ΟΡΓΑΝΩΝΟΝΤΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ;

Στην ερώτηση 6 αν οργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις η απάντηση είναι ναι. Χαρακτηριστική είναι η γιορτή της πατάτας που διοργανώνεται από τον πολιτιστικό σύλλογο Τζερμιάδου. Η γιορτή γίνεται κάθε χρόνο στα μέσα του καλοκαιριού όπου είναι και η περίοδος μάζωξης των πατατών και άλλων κηπευτικών. Η γιορτή κρατάει τρεις βραδιές, μια Κρητική, μια λαϊκή και την τρίτη διοργανώνεται μια θεατρική παράσταση με πρωταγωνιστές τα παιδιά του χωριού. Όπως διευκρίνισαν οι ερωτηθέντες είναι η μεγαλύτερη γιορτή του Οροπεδίου. Οργανώνονται όμως και άλλες εκδηλώσεις και σε άλλα χωριά του Οροπεδίου.

ΕΡ.7. ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΕΡΓΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ;

Η απάντηση είναι όχι με ποσοστό 80%. Οι περισσότεροι πιστεύουν ότι οφείλεται στην έλλειψη ενημέρωσης- διαφήμισης. Η διαφήμιση είναι ένα πολύ σημαντικό μέσο ενημέρωσης. Οι άνθρωποι θα πρέπει να ξέρουν γιατί διοργανώνονται οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, το σκοπό και τι διαδικασία ακολουθείτε το βράδυ ώστε αν κάποιος θελήσει να συμμετάσχει να έχει τη δυνατότητα. Επίσης αν κάποιος θελήσει απλά να παρευρεθεί να έχει πλήρη εικόνα των τιμών και ότι συμπεριλαμβάνεται σε αυτές.

ΕΡ.8. ΜΠΟΡΕΙ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΝΑ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ;

Οι απαντήσεις που δόθηκαν αποτελούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον αφού με ποσοστό 60% μου απάντησαν ότι ο τουρισμός μπορεί να αλλοιώσει την τοπική κουλτούρα, 30% απάντησαν όχι και 10% δεν γνωρίζουν. Οι άνθρωποι πιστεύουν ότι ερχόμενοι οι τουρίστες στον τόπο τους έρχονται και ξενόφερτα έθιμα με αποτέλεσμα να χάνεται η παράδοση, τα ήθη και έθιμα και να φθείρεται ο πολιτισμικός πλούτος του τόπου. Σε γενικές γραμμές μπορεί να ισχύει κάτι τέτοιο, για το Οροπέδιο όμως η δική μου γνώμη είναι ότι σε ένα τέτοιο τόπο με ρίζες και γερά θεμέλια στη παράδοση είναι ικανά για να κρατηθεί η πολιτισμική κληρονομιά και να προσφέρει στον επισκέπτη-τουρίστα μια μοναδική ποιότητα ζωής. Δεν είναι μια μεγάλη πόλη που ο τουρίστας θα μείνει μεγάλο ή μικρό διάστημα και να μπορεί να αφήσει το δικό του στίγμα. Και να καταφέρει να αφήσει στοιχεία του πολιτισμού του καλά ή κακά. Είναι ένα μέρος που αποτελείται από 14 μικρά χωριά και προσπαθεί να δείξει στον επισκέπτη-τουρίστα μια εναλλακτική εκδοχή του τουρισμού καθώς και τη φιλοξενία των κατοίκων σε μια μικρή κοινωνία όπως είναι το Οροπέδιο.

ΕΡ.9. ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΤΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΕΙΝΑΙ

Σε αυτήν την ερώτηση τα ποσοστά είναι: εύποροι 60%, οικονομικά ασθενείς 40%, νέοι 30%, μέσης ηλικίας 30%, τρίτης ηλικίας 40%, απαιτητικοί 60% και ολιγαρκείς 40%. Αυτό σημαίνει ότι οι επισκέπτες του Οροπεδίου είναι εύποροι και απαιτητικοί. Αυτό δείχνει ότι δεν τους αρκεί μόνο το ξενοδοχείο, ο ήλιος, η παραλία και η διασκέδαση αλλά αναζητούν έναν άλλο τρόπο ζωής πιο ποιοτικό. Τους ενδιαφέρει να ασχοληθούν με την περιήγηση στη φύση, με οργανωμένες αρειβατικές διαδρομές και με άλλες δραστηριότητες που υπάρχουν και μπορεί να προσφέρει το Οροπέδιο.

ΕΡ.10. ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΛΑΥΣΟΥΝ ΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΠΟΣΟΣΤΑ.

Σε αυτήν την ερώτηση οι απαντήσεις ήταν διάφορες καθώς δεν μπόρεσα να προσδιορίσω ακριβώς τα ποσοστά γιατί ο καθένας έδωσε και διαφορετικό νούμερο. Η απάντηση που συγκέντρωσε τα υψηλότερα ποσοστά είναι ότι η δραστηριότητα που προτιμούν περισσότερο οι τουρίστες είναι η περιήγηση στη φύση και οι εκδρομές στα μοναστήρια

ΕΡ.11. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΔΙΝΟΝΤΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΝΑ ΜΗΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ;

Τα ποσοστά σε αυτήν την ερώτηση είναι ναί 90% και δεν γνωρίζω 10%. Οι άνθρωποι πιστεύουν ότι ένα μεγάλο ποσοστό των νέων που φεύγουν οφείλεται στη δυσκολία εύρεσης εργασίας στο χωριό. Υπάρχουν πολύ λίγες επιλογές με αποτέλεσμα να ερημώνουν τα χωριά. Οι νέοι φεύγουν για σπουδές στις πόλεις και όταν αποφοιτήσουν είναι πολύ δύσκολο να γυρίσουν πίσω στο χωριό. Οι επιλογές στις πόλεις είναι σαφώς περισσότερες και όχι μόνο από άποψη εργασίας αλλά και για διασκέδαση, φίλους και παρέες οπότε και επιλέγουν να μείνουν εκεί. Οι νέοι που επιλέγουν να μείνουν στο χωριό ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία και με τις αγροτικές εργασίες. Καλλιεργούν χωράφια και φυτεύουν διάφορα με σκοπό την πώληση. Με την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού στο Οροπέδιο, οι νέοι σίγουρα έχουν την δυνατότητα επιλογής. Το αντικείμενο των σπουδών τους μπορεί να έχει σχέση με τον τουρισμό οπότε μπορούν όταν αποφοιτήσουν να γυρίσουν στο χωριό και να ασκήσουν το επάγγελμα το οποίο έχουν σπουδάσει. Αυτό ισχύει και για τους νέους που δεν επιλέγουν να σπουδάσουν, που μπορούν να ασχοληθούν με άλλο επάγγελμα εκτός των αγροτικά ή και να τα συνδυάσουν.

ΕΡ.12. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΛΕΙ ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ;

Το 90% απάντησαν ναι και το 10% απάντησαν δεν γνωρίζω. Ο αγροτουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που αν αναπτυχθεί στο Οροπέδιο θα αποφέρει έσοδα στον τόπο θα καλύψει κενές θέσεις εργασίας και γενικότερα θα βοηθήσει στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου.

ΕΡ.13. ΣΕ ΤΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ Ο ΜΑΡΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ Η ΦΥΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ.

Οι μεγαλύτερες αιτίες είναι οι θέσεις εργασίας και οι σπουδές. Οι περισσότεροι φεύγουν ή για να σπουδάσουν ή για να βρουν εργασία. Άλλα αίτια είναι η αναζήτηση διαπροσωπικών σχέσεων και η διασκέδαση. Τα λιγιστά άτομα που μένουν στο Οροπέδιο δεν είναι αρκετά έτσι ώστε να καλύψουν τον τομέα των σχέσεων. Το ίδιο ισχύει και με το θέμα της διασκέδασης που δεν υπάρχουν αρκετές επιλογές.

ΕΡ.14. ΕΧΕΤΕ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ1

Ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα είναι τα μέσα μεταφοράς. Για να πάει κάποιος στο Οροπέδιο πρέπει να έχει αυτοκίνητο καθώς τα δρομολόγια των λεωφορείων είναι λιγιστά. Μία πρόταση λοιπόν είναι να υπάρχουν περισσότερα δρομολόγια των λεωφορείων για ευκολότερη μετακίνηση των κατοίκων και των επισκεπτών που δεν έχουν αυτοκίνητο. Είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει συχνά μέσο για να μπορούν οι άνθρωποι να μετακινηθούν κατά τη διάρκεια της ημέρας από τις μεγαλουπόλεις στο Οροπέδιο.

Άλλη πρόταση είναι η δημιουργία κέντρων διασκέδασης, καφετεριών και ότι καλύπτει τους νέους για τη διασκέδαση τους.

Η άμεση κάλυψη των κενών θέσεων στο κέντρο υγείας του Οροπεδίου είναι επίσης πολύ σημαντικό καθώς υπάρχουν γιατροί μερικών ειδικοτήτων όπως υπάρχει έλλειψη και στα μηχανήματα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Το Οροπέδιο Λασιθίου αποτελεί πόλο έλξης για τις φυσικές ομορφιές του, τους αρχαιολογικούς χώρους και την ιστορία του όμως δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί τουριστικά. Απλώς στα χωριά του λειτουργούν κάποιοι παραδοσιακοί ξενώνες, στους οποίους βρίσκουν κατάλυμα όσοι επιθυμούν ήρεμες διακοπές κοντά στη φύση και μακριά από την πολυκοσμία. Είναι ένα μέρος που έχει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να αναπτυχθεί ο τουρισμός αρκεί να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες από τους κατάλληλους ανθρώπους.

- Βελτίωση και σύντμηση του δρόμου που το συνδέει με το Βόρειο Οδικό Άξονα με ολιγόστευση των στροφών και τούνελ. Σύμφωνα με διάφορες μελέτες με το τούνελ ο δρόμος και θα γίνει πιο ασφαλέστερος και θα συντομεύσει περίπου 5 – 30 λεπτά, ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, γιατί μ' αυτό θα αποφεύγεται και η ομίχλη και ο παγετός και το μποτιλιάρισμα. Πολλοί λένε επίσης ότι με το τούνελ μπορεί να ολιγοστεύσει και ο όλος παγετός μέσα στο Οροπέδιο Λασιθίου. Το Οροπέδιο Λασιθίου, λόγω του απαράδεκτου οδικού του δικτύου, είναι η πιο απομονωμένη περιοχή της Κρήτης, ενώ από τη μια απέχει μόλις ελάχιστα χιλιόμετρα από τα μεγαλύτερα αστικά και τουριστικά κέντρα της Κρήτης (Ηράκλειο, Μάλια, Χερσόνησο, Άγιο Νικόλαο, Νεάπολη, Βραχάσι κλ) και από την άλλη είναι η πιο ωραία και η πιο πλουτοπαραγωγική περιοχή της Κρήτης.
- Λήψη μέτρων για τη βελτίωση του εισοδήματος και των συνθηκών εργασίας των αγροτών, όπως: Αναδασμός, Βιολογικές καλλιέργειες, Δημιουργία τοπικής αγοράς πατάτας και κηπευτικών κ.α.

- Ίδρυση Σχολών ΑΕΙ, ΤΕΙ ή μεταφορά στο Λασιθί από τα αστικά κέντρα στρατιωτικών μονάδων (αεροπορίας, πεζικού, καταδρομών κλπ).
- Κίνητρα για όσους θέλουν να ανοίξουν εργοστάσιο ή βιομηχανία στο Οροπέδιο Λασιθίου. Επιδότηση βιοτεχνιών παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων (καλιτσούνια, ντολμαδάκι, ξεροτήγανα κλπ).
- Αποπεράτωση Αθλητικού Κέντρου Οροπεδίου Λασιθίου. Αποπεράτωση, ανάδειξη και προβολή του υπάρχοντος Μουσείου Φυσικής Ιστορίας
- Αξιοποίηση του φυσικού, αρχαιολογικού και πολιτιστικού αποθέματος, το οποίο συνίσταται:
- Ανάδειξη και προβολή αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων και ενίσχυση της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας.
- Ίδρυση αγροτικού μουσείου και σύσταση οικομουσείων γεωργικής και κτηνοτροφικής ζωής
- Ίδρυση Μουσείου Εθνικής αντίστασης και οικομουσείων αγωνιστών και καπεταναίων (Καζάνη, Μηλιάρá, Βασιλιογιώργη, Κρασαναδάμη κλπ) Εθνικής Αντίστασης.
- Μετατροπή διατηρητέων ή παραδοσιακών κτιρίων σε κύρια τουριστικά καταλύματα.
- Μετασκευή και διαμόρφωση παλαιών αγροτικών οικιών και κτηνοτροφικών μαντριών σε χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, εκθέσεων κλπ.
- Δημιουργία μόνιμης γεωργικής και κτηνοτροφικής έκθεσης.
- Ανάπτυξη - αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας Λασιθίου. Αναστήλωση των λασιθιώτικων ανεμόμυλων (νερόμυλων και αλευρόμυλων) και δημιουργία θεματικού λαογραφικού αιολικού πάρκου. Μ' αυτό το Λασιθί θα ξαναβρεί την ταυτότητά του και θα ξαναγίνει ένα συγκλονιστικό και πάλι αξιοθέατο.
- Προώθηση ολοκληρωμένων ειδικών προγραμμάτων που αφορούν κάθε είδους παρεμβάσεις για ορεινούς όγκους για ανάδειξη όλων των μορφών ορεινού τουρισμού
- Προώθηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων προστασίας, ανάδειξης και διαχείρισης περιοχών NATURA ή άλλων οικολογικά ευαίσθητων και προστατευόμενων περιοχών.

- Ίδρυση, επέκταση και ολοκληρωμένος εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων.
- Δημιουργία τελεφερίκ στα «άγριας ομορφιάς» δυσπρόσιτα μέρη ή κάτι ως ο οδοντωτός σιδηρόδρομος.
- Δημιουργία Εθνικού Κρητικού Κήπου.
- Ανάπτυξη, ενίσχυση και προβολή του χειμερινού τουρισμού. Δημιουργία χιονοδρομικού κέντρου.
- Δημιουργία κέντρου ανεμοπτερισμού.
- Ίδρυση αρχαιολογικού Μουσείου προκειμένου να εκτεθούν εκεί όχι μόνο τα ευρήματα του Δικταίου άντρου, αλλά και όλα της περιοχής.
- Ανάδειξη και προβολή των σπηλαίων Δίκτης: Δικταίων άντρο, Κρόνιο, σπήλαιο Ηρακλή ή Αγ. Γεωργίου, σπήλαιο Περιστεράς κ.α.
- Δημιουργία δομών στήριξης - ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας των επιχειρήσεων στο Οροπέδιο Λασιθίου.
- Η ολοκλήρωση των ορεινών οδικών κυκλωμάτων, που αποτελούν καίριο παράγοντα για την υποστήριξη της ανάπτυξης των ειδικών μορφών τουρισμού.
- Ίδρυση – επέκταση – εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής (Θεματικών Πάρκων, Συνεδριακών Κέντρων, Γηπέδων Γκολφ κ.α.)
- Ανάδειξη της κτηνοτροφικής και γεωργικής παράδοσης του Οροπεδίου Λασιθίου και τη διασύνδεσή της με τον τουρισμό
- Ανάπτυξη του θρησκευτικού και προσκυνηματικού τουρισμού (ανάδειξη φυσικών οικοσυστημάτων και παρεμβάσεις συντήρησης και ανάδειξης Ιερών Μονών, Δράσεις προβολής των δρόμων του Ορθόδοξου μοναχισμού, δημιουργία δικτύων θρησκευτικού τουρισμού κλπ).
- Ανάδειξη και προβολή των μοναστηριών, καθώς και της μοναστικής παράδοσης και κληρονομιάς της Ι.Μ. Κυσταλλένιας και της Ι. Μ. Βιδιανής.
- Δημιουργία μόνιμου φεστιβάλ. Στο Οροπέδιο υπάρχει ήδη η Γιορτή πατάτας, η Γιορτή κολοκυθιού, τα Δικταία και άλλες εκδηλώσεις, όμως είναι στα πλαίσια τοπικών πολιτιστικών εκδηλώσεων και όχι στα διεθνή επιστημονικά, βιομηχανικά και εμπορικά πλαίσια ή κάτι ως η Διεθνής Έκθεσης Θεσσαλονίκης.

- Ανάπλαση των χωριών με αναστήλωση όσων σπιτιών είναι παραδοσιακά και εκκαθάριση των εγκαταλελειμμένων και γκρεμισμένων μη παραδοσιακών. Σήμερα τα 2/3 περίπου των σπιτιών στα Λασιθιώτικα χωριά έχουν γίνει ερείπια, επειδή οι κάτοικοί τους εδώ και καιρό έχουν αποδημήσει για εξεύρεση καλύτερης τύχης.
- Αναβάθμιση, συμπλήρωση και εκσυγχρονισμός υποδομών του ορεινού τουρισμού (ορειβατικών καταφυγίων).
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπλασης και αισθητικής των χωριών.
- Πρόγραμμα για την προστασία και διαχείριση περιβαλλοντολογικά της ευαίσθητης, ημιορεινής, γεωργικής περιοχής του Οροπεδίου Λασιθίου.
- Η δημιουργία φόρουμ συναντήσεων με θέμα την διακονία της φύσης όπου θρησκευτικός – οικολογικός τουρισμός, αλλά και δράση προστασίας του περιβάλλοντος θα συναντιούνται.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αν και το Οροπέδιο Λασιθίου αποτελεί πόλο έλξης για τις φυσικές ομορφιές του, τους αρχαιολογικούς χώρους και την ιστορία του, δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί τουριστικά. Απλώς στα χωριά του λειτουργούν κάποιοι παραδοσιακοί ξενώνες, στους οποίους βρίσκουν κατάλυμα όσοι επιθυμούν ήρεμες διακοπές κοντά στη φύση και μακριά από την πολυκοσμία.

Το Οροπέδιο Λασιθίου κατέχει όλες τις προϋποθέσεις από τη μεριά του πολιτιστικού, γεωγραφικού και λαογραφικού στοιχείου και να γίνει ένας από τους σημαντικότερους πόλους έλξης των τουριστών για τις διακοπές τους καθώς αναιρεί και την εποχικότητα εφόσον μπορεί κάποιος να το επισκεφθεί κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου.

Με τις κατάλληλες ενέργειες, τα απαραίτητα προγράμματα στήριξης και κυρίως την όρεξη των τοπικών φορέων αλλά και των κατοίκων του τόπου το Οροπέδιο έχει τη δυνατότητα να προσφέρει στην ανάπτυξη και την οικονομία αλλά και κάτι πολύ σημαντικό να αυξηθεί και πάλι ο αριθμός των κατοίκων στα χωριά, να αυξηθούν οι θέσεις εργασίας για τους νέους, να έχουν περισσότερες επιλογές έτσι ώστε να μην αναγκάζονται να φεύγουν στις μεγαλουπόλεις.

Είναι αδιανόητο, αν όχι αμαρτία, άλλα μέρη με λιγότερη ομορφιά και καθόλου αρχαιολογικούς θησαυρούς να ζουν από τον τουρισμό και το Λασιθί να έχει όλα τα καλά του Θεού και μάλιστα σε υπερθετικό βαθμό και να τα έχει ανεκμετάλλευτα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ. (2002)

**ΔΙΚΤΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟ ΤΟ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΤΟΥ ΔΙΑ ΣΤΟ ΨΥΧΡΟ
ΛΑΣΙΘΙΟΥ**

-ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΩ

**Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**

-ΔΡ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤ. ΕΞΑΡΧΟΣ, ΔΡ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ (2004)

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΜΟΧΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

-ΔΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ (2006)

ΛΕΙΦΟΡΙΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

-ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ Ν., ΚΡΑΒΑΡΙΤΗΣ Κ., ΛΥΤΡΑΣ Π., (1998-1999)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

-ΚΑΡΑΒΑΛΑΚΗΣ Ι., ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ. Ε., ΤΖΟΜΠΙΑΝΑΚΗΣ Α., (2003)

ΤΑ ΕΞΩΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

-ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΤΟ ΛΑΣΙΘΙ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

-ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

-ΡΙΓΓΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ (2003)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΛΕΙΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

-ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ Μ., ΦΑΡΣΑΡΗ Ι.,

**ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
MANAGEMENT & MARKETING**

**-ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ Α. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ
ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ**

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- <http://www.krassanakis.gr/Dictaeus.htm>
- <http://www.agrotravel.gr/agro/site/AgroTravel>
- <http://www.holiday.gr>
- <http://www.4crete.gr/creteguide/heraklion2.htm>
- <http://www.explorecrete.com/archaeology/GR-diktaio-antro-cave.html>
- <http://www.kairatos.com.gr/diktaionantron.htm>
- <http://spilaiologia.blogspot.com>
- <http://www.krassanakis.gr/Agios-Georgios.htm>
- <http://www.greekhotel.com/crete/lasithi/tzermiado/village/home-gr.htm>
- <http://www.slh.gr/LINIES32.pdf>
- <http://www.creta-info.gr>